

Nr 4.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1949/50 under fjärde huvudtiteln, avseende anslagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o) **Vissa beredskapsfrågor.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 1, s. 12 och 13 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1949) förslagit riksdagen att jämväl för budgetåret 1949/50 medgiva, att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Wistrand m. fl.* (I: 194) och den andra inom andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.* (II: 245), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta dels att i lag förutsatta repetitions- och efterutbildningsövningar skola anordnas i den av chefen för armén föreslagna omfattningen, dels att till dessa övningar, utöver vad av Kungl. Maj:t föreslagits, anvisa till i motionerna angiven fördelning å i desamma närmare angivna anslag 21 833 000 kronor, dels ock att till övningsammunition för dessa övningar anvisa å Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. ett anslag av 6 950 000 kronor.

Vid anmälan av propositionen 1948: 208 upptog departementschefen till behandling vissa av överbefälhavaren i skrivelse den 15 mars 1948 berörda frågor om höjande av krigsberedskapen. Departementschefen framhöll därvid, att han icke för det dåvarande ansåge behov föreligga av en omedelbar förstärkning av den personella beredskapen. Emellertid ansåg departementschefen att det vid varje tidpunkt borde vara möjligt att utan dröjsmål anpassa beredskapen efter det aktuella läget.

Efter en redogörelse för de möjligheter som stode till buds för att med kort varsel förstärka krigsberedskapen och de konsekvenser i fråga om utgifter under fjärde huvudtiteln en dylik förstärkning kunde medföra, fann departementschefen sig böra föreslå, att Kungl. Maj:t av riksdagen utverkade bemyndigande att under vissa förutsättningar medgiva överskridande av anslag, som maximerats av riksdagen för att därigenom möjligheter skulle skapas att utan tidsutdräkt kunna vidtaga erforderliga åtgärder.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i anslutning härtill i propositionen avgivna förslag medgav riksdagen, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag finge under de förutsättningar, som angivits i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 9 april 1948, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas under budgetåret 1948/49.

Riksdagens sålunda lämnade medgivande har, framhåller departementschefen, hittills icke behövt utnyttjas. När de skäl som förestavade 1948 års riksdags beslut i ämnet fortfarande kvarstå, har emellertid ett motsvarande bemyndigande synts departementschefen böra utverkas av riksdagen för budgetåret 1949/50.

Efter att hava framfört vissa allmänna synpunkter beträffande repetitions- och efterutbildningsövningarna hava *motionärerna* anfört följande.

Det måste alltså vara i hög grad olyckligt att inställa repetitionsövningarna och eftersätta behovet av efterutbildningsövningar. En uppdelning av de föreslagna knappt tillmätta övningsdagarna och anslagen mellan repetitions- och efterutbildningsövningar måste av organisatoriska skäl och med tanke på repetitionsövningarnas uppgift att möjliggöra samövningar mellan de olika vapenslagen och övande av högre staber ge ringa effekt.

Chefen för armén har räknat med inkallelser till repetitions- och efterutbildningsövningar dels av de åldersklasser, som äro i ordinarie tur, dels av omkring $\frac{1}{3}$ av de ålderklasser, som erhållit anstånd tills vidare.

Genomförandet av detta program förutsätter ytterligare 3 196 800 tjänstgöringsdagar eller totalt 13 481 800. Erforderliga anslagshöjningar fördela sig sålunda:

Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga	7 023 000
» Familjebidrag	1 322 000
» Sjukvård	160 000
» Reseersättningar	1 055 000
» Bränsle m. m.	1 200 000
» Mathållning	5 094 000
» Furagering	224 000
» Beklädnad	3 460 000
» Inventarier m. m.	533 000
» Tvätt	488 000
» Övningar	1 274 000
	<hr/>
	21 833 000

Anslagsbehovet uppgår alltså till 21 833 000 kronor.

Därtill kommer att programmet medför ett behov av anslag till ökad förbrukning av övningsammunition på 6 950 000 kronor.

Utskottet vill erinra, att enligt beslut av Kungl. Maj:t efterutbildningsövningar i begränsad omfattning pågått under vinterhalvåret 1948—49 och

att repetitionsövningar för fyra årsklasser, vilka reducerats på grund av beredskapstjänst, komma att påbörjas i medio av innevarande mars månad och genomföras i två omgångar.

Mot bakgrunden av de osäkra utrikespolitiska förhållandena är det givetvis av vikt att anstalter vidtagas så att det vid varje tidpunkt är möjligt att utan uppskov anpassa beredskapen efter det aktuella läget. Det är med beaktande härav som Kungl. Maj:t nu begärt riksdagens bemyndigande att under vissa förutsättningar medgiva överskridande av anslag, som maximerats av riksdagen. Härigenom föreligga alltså möjligheter för Kungl. Maj:t att vid behov förstärka den personella beredskapen i en efter förhållandena betingad omfattning. Utskottet kan icke finna tillräcklig anledning föreligga för riksdagen att, såsom i motionerna yrkats, nu fatta beslut rörande den utsträckning, i vilken repetitions- och efterutbildningsövningar skola anordnas under nästa budgetår. Utskottet finner alltså motionerna i denna del icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd. Av det anförda följer, att utskottet, som tillstyrker det av Kungl. Maj:t under förevarande punkt begärda bemyndigandet, icke kan biträda de i motionerna gjorda yrkandena, att riksdagen nu skulle å riksstaten för nästa budgetår anvisa medel utöver Kungl. Maj:ts förslag för anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar. Härom gör utskottet hemställan under vederbörliga punkter i det följande.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må jämväl för budgetåret 1949/50 medgiva, att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m. må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas;

b) att motionerna I: 194 och II: 245, i vad de avse anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Försvarsdepartementet.

2:o) **Försvarsdepartementet: Avlöningar. Försvarsdepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 2 och 3, s. 14), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Försvarsdepartementet: Avlöningar* ett förslagsanslag av 665 000 kronor;

b) till *Försvarsdepartementet: Omkostnader* ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

Centrala förvaltningsmyndigheter.

Försvarets civilförvaltning.

3:o) **Försvarets civilförvaltning: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 15—25) att

dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för försvarets civilförvaltning,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till Försvarets civilförvaltning: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 430 000.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 340 000 kronor.

Departementschefen har föreslagit, att en förste byråsekreterarbefattning i Ce 27 tillkommer från och med nästa budgetår vid vardera av kansli- och kameralbyråerna. Vidare föreslås, att en förste byråsekreterare i Ce 27 på kanslibyrån och två förste revisorsbefattningar på revisionsbyrån i samma lönegrad överförs till ordinarie stat med oförändrad löneställning samt att ordinarie befattningar för tre byråsekreterare och fyra revisorer i Ca 24 inrättas i stället för samma antal tidigare befintliga extra ordinarie befattningar i motsvarande lönegrad vid de tre byråerna.

För de två nu såsom extra uppförda förste byråsekreterarbefattningarna vid advokatfiskalskontoret föreslås extra ordinarie befattningar i 27 lönegraden.

Med avseende å kameralbyråns hålkortsdetalj föreslår departementschefen, att den nuvarande befattningen i Ce 19 för maskintekniker utbytes mot befattning i Ce 21 samt att för detaljen avses ytterligare ett maskinbiträde i Ce 9 och fyra stansningsbiträden.

Med hänsyn till att innehavaren av kassörsbefattningen i Ca 19 avgått ur tjänst föreslås, att befattningen utbytes mot befattning i Ca 15.

För nästa budgetår erfordras 34 befattningar för ordinarie kontorsbiträden, alltså en minskning i förhållande till innevarande budgetår med två.

Utskottet. Av Kungl. Maj:t föreslagna ändringar i ämbetsverkets personalförteckning finner utskottet sig böra godtaga. Mot den verkställda anslagsberäkningen synes icke heller något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) på personalförteckningen för försvarets civilförvaltning uppföra ytterligare fyra befattningar för förste byråsekreterare, varav en i lönegrad Ca 27 och tre i lönegrad Ce 27, två befattningar för förste revisor i lönegrad Ca 27, tre befattningar för byråsekreterare i lönegrad Ca 24 och fyra befattningar för revisor i lönegrad Ca 24 samt ur förteckningen utesluta två befattningar för förste revisor i lönegrad Ce 27 och två befattningar för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.*Utgifter:*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	790 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodsbefattningar, <i>förslagsvis</i>	»	35 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	5 268
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	1 360 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	262 732
		<hr/>
Summa kronor		2 453 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	23 000
		<hr/>
Nettoutgift kronor		2 430 000

c) till *Försvarets civilförvaltning*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 430 000 kronor.

4:o) **Försvarets civilförvaltning: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 26 och 27), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 50 000 kronor, beroende bland annat på ämbetsverkets inflyttning i nya lokaler, hemställen utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets civilförvaltning: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

Försvarets sjukvårdsförvaltning.

5:o) **Försvarets sjukvårdsförvaltning: Förrådsorganisationen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 28 och 29), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en minskning med 33 000 kronor, som helt hänför sig till överflyttade kostnader, hemställen utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsförvaltning: Förrådsorganisationen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

Krigsmaterielverket.

6:o) **Krigsmaterielverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8, s. 30—37) att

dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för krigsmaterielverket,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för krigsmaterielverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till Krigsmaterielverket: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 350 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 230 000 kronor.

För innevarande budgetår finnas upptagna 21 befattningar i Ca 8. Under nästa budgetår erfordras 19 befattningar i Ca 8 för att bereda ordinarie anställning åt de biträden för skriv- och kontorsgöromål och telefonister, som kunna komma i fråga till dylik befattning jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången. Två befattningar i nämnda lönegrad kunna alltså utgå.

Krigsmaterielverkets förrådsorganisation beräknas komma att under nästa budgetår utökas med ett nytt centralförråd för ammunition. Härför beräknas följande extra ordinarie befattningar, nämligen en i 22, en i 14, en i 13 och en i 9 lönegraden ävensom ett biträde för skriv- och kontorsgöromål samt därutöver en befattning för maskinist. Löneställningen för maskinisten anses böra fastställas först i samband med att motsvarande frågor för försvaret i övrigt regleras. Då förrådet icke kan förväntas vara färdigt förrän under första halvåret 1950 har departementschefen för nu ifrågavarande personal räknat löner allenast för ett halvt budgetår. Medel ha även beräknats för en vaktmästare i Ce 9 vid ett friliggande förråd.

Vid krigsmaterielverket tjänstgör, förutom tyghantverkare för fullgörande av maskinistgöromål, jämväl annan personal ur tygstaten samt viss ingenjörspersonal ur arméingenjörkåren. Då denna personal ingår i verkets personalorganisation, bör enligt departementschefen Kungl. Maj:t äga att vid inträffande avgångar bland personalen medgiva, att civil personal under löpande budgetår tillsättes för att sköta arbetsuppgifterna. I den mån härvid ifrågakommer högre löneställning än 24 lönegraden synes departementschefen endast extra anställningsform tills vidare komma till användning. För att bestrida uppkommande lönekostnader för dylik personal föreslås anslagets post till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal få överskridas.

Enligt departementschefens förslag skall tjänstebenämningen för en befattning i Ce 30 för förste byråingenjör ändras till förste byråintendent i samma lönegrad. Vidare föreslås, att en befattning för förste byråingenjör i Ce 30 indrages i stället för en vakant förste byråintendentbefattning.

Departementschefen har vidare förordat, att en ny befattning inrättas för byråingenjör i Ce 27 för patentärenden ävensom att avlöningskostnaderna för en befattning för textiltkniker i Cg 24 överföras från sak- till avlöningsanslag.

Kungl. Maj:t har den 15 oktober 1948 uppdragit åt krigsmaterielverket att i samråd med statens sakrevision inkomma med förslag till förenkling av det nu tillämpade upphandlingsförfarandet beträffande kontorsmöbler. Genom dylik förenkling väntas behov framdeles icke längre föreligga av särskild personal för ifrågavarande anskaffningar. Skulle det visa sig nödvändigt att under nästa budgetår övergångsvis bibehålla någon befattningshavare för ändamålet, torde, framhåller departementschefen, för att bestrida lönekostnaderna härför icke-ordinarieposten under anslaget få överskridas med erforderligt belopp, vilket kan förutses icke behöva överstiga 10 000 kronor.

Utskottet. De av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna i personalförteckningen för krigsmaterielverket synas böra genomföras. Mot den verkställda beräkningen av förevarande anslag har utskottet icke något att erinra liksom ej heller mot departementschefens förslag i fråga om överskridande av icke-ordinarieposten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) ur personalförteckningen för krigsmaterielverket utesluta två befattningar för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 och en befattning för förste byråingenjör i lönegrad Ce 30;

b) fastställa följande avlöningsstat för krigsmaterielverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	140 700
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	»	93 900
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	17 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	1 910 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	256 900
	<u>Summa kronor</u>	<u>2 418 500</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	68 500
	<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>2 350 000</u>

c) till *Krigsmaterielverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 350 000 kronor.

7:o) *Krigsmaterielverket*: **Omkostnader.** *Krigsmaterielverket*: **Förrådsorganisationen m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 9 och 10, s. 37 och 38), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda anslag en minskning med 25 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Krigsmaterielverket*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 350 000 kronor;

b) till *Krigsmaterielverket*: *Förrådsorganisationen m. m.* ett förslagsanslag av 1 075 000 kronor.

8:o) **Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 39 och 40) innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

9:o) **Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 40) — och med förmålan att anslaget i likhet med vad fallet varit för innevarande budgetår upptagits med allenast ett formellt belopp — får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

Fortifikationsförvaltningen.

10:o) **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13, s. 41—44) att

dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 475 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 434 000 kronor.

Enligt förslaget skola på gällande personalförteckning för marinstaben upptagna befattningar för en maskinist i Ce 16, en maskinist av 2. klass i Ce 12, en reparatör i Ce 11 och två eldare av 2. klass i Ce 9 ävensom en med civilförvaltningens medgivande under innevarande budgetår inrättad befattning för reparatör i Cg 11 överföras till ämbetsverkets stat från och med nästa budgetår. Jämväl avlöningskostnaderna för 4 kollektivavtalsanställda eldare, varav en helårsanställd och tre säsonganställda, föreslås skola överföras till verkets avlöningsanslag.

Vidare föreslås, att å ämbetsverkets personalförteckning skola uppföras ytterligare 17 ordinarie kontorsbiträdesbefattningar att utnyttjas för att i enlighet med gällande bestämmelser bereda biträdespersonal ordinarie anställning såsom kontorsbiträden.

Förslaget innebär slutligen att även å nästa budgetårs anslag icke-ordinarieposten bör betecknas förslagsvis och liksom hittills maximeras av Kungl. Maj:t.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning av 41 000 kronor, vilken till största delen hänför sig till kostnader som överflyttats

från andra anslag. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot förslaget i fråga liksom ej heller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får hemställa,

att riksdagen må

a) i personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen under rubriken Tjänstemän å ordinarie stat uppföra ytterligare 17 befattningar för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 415 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	» 126 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 2 160
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 853 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 167 840
	<hr/> Summa kronor 1 564 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 89 000
	<hr/> Nettoutgift kronor 1 475 000

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 475 000 kronor.

11:o) **Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader. Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m. Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 14—16, s. 44 och 45) — och med förmälan att förstnämnda och sistnämnda anslag upptagits med oförändrade belopp och återstående anslag med allenast formellt belopp — hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 210 000 kronor;

b) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.* ett reservationsanslag av 1 000 kronor;

c) till *Fortifikationsförvaltningen*: *Forskningsverksamhet m. m.* ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Arméförvaltningen.

12:o) **Arméförvaltningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 45—53) att

dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för arméförvaltningen,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till Arméförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 430 000 kronor.

Anslagsminskningen utgör 250 000 kronor och hänför sig till största delen till överflyttade kostnader.

Utskottet, som icke har något att erinra mot de föreslagna ändringarna i arméförvaltningens personalförteckning och avlöningsstat, får hemställa,

att riksdagen må

a) å personalförteckningen för arméförvaltningen uppföra ytterligare en befattning för byråsekreterare i lönegrad Ca 24, 16 befattningar för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8 och två befattningar för tekniskt biträde i lönegrad Ca 8, ur förteckningen utesluta befattningen för bokhållare i lönegrad Ca 24 å övergångsstat och de sammanlagt 17 befattningarna för verkstadschefer i högsta lönegraderna Ce 32, Ce 31, Ce 29 och Ce 27 samt beträffande befattningen för ingenjör i Ce 25 anmärka, att löneställningen för densamma skall omprövas av Kungl. Maj:t vid nuvarande innehavarens avgång;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.*Utgifter:*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	310 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	»	365 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	18 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	810 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	177 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>1 680 000</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	250 000
	<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>1 430 000</u>

c) till *Arméförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 430 000 kronor.

13:o) **Arméförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 53 och 54), vilket innebär en anslagshöjning med 80 000 kronor, beroende i huvudsak på belastningen å anslaget under tidigare budgetår och inträffade kostnadsstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arméförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Marinförvaltningen.

14:o) **Marinförvaltningen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 54—59), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en minskning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i personalförteckningen för marinförvaltningen utbyta befattningen för kemist i lönegrad Ca 30 mot befattning för förste byråingenjör i samma lönegrad och beträffande sistnämnda befattning anmärka, att löneställningen för densamma skall omprövas av Kungl. Maj:t vid nuvarande innehavarens avgång, å förteckningen uppföra ytterligare en befattning för byråsekreterare i lönegrad Ca 24 samt ur förteckningen utesluta tre befattningar för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 260 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	» 172 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 8 640
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 268 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 83 360
	<hr/>
	Summa kronor 792 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 117 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 675 000

c) till *Marinförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 675 000 kronor.

15:o) **Marinförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 59 och 60), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Flygförvaltningen.

16:o) **Flygförvaltningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, s. 60—62) att

dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för flygförvaltningen,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till *Flygförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 896 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 896 000 kronor.

Förslaget innebär att en extra ordinarie befattning för byråsekreterare, som funnits inrättad redan före ingången av budgetåret 1947/48 i dåvarande lönegrad Eo 21, överföres på ordinarie stat från och med nästa budgetår samt att till extra ordinarie stat överföres en extra befattning i 27 lönegraden, avsedd för chefen för personalkontoret.

Utskottet, som icke har något att erinra mot de föreslagna ändringarna i flygförvaltningens personalförteckning liksom ej heller mot den verkställda anslagsberäkningen, får hemställa,

att riksdagen må

a) å personalförteckningen för flygförvaltningen uppföra ytterligare befattningar för en byråsekreterare i lönegrad Ca 24 och en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27;

b) fastställa följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	360 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	»	170 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	8 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	362 000

Anm. Därest befattningen såsom chef för materielavdelningens normaliebyrå besättes med innehavare i lönegrad Ca 31, skall av denna post innehållas ett belopp, beräknat efter 16 500 kronor för helt budgetår.

5. Rörligt tillägg, *förslagsvis* kronor 105 000
Summa kronor 1 006 000

Särskilda uppfördsmedel:

Pensionsmedel, *förslagsvis* kronor 110 000
Nettoutgift kronor 896 000

e) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 896 000 kronor.

17:o) **Flygförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 63), innebärande en anslagshöjning med 30 000 kronor, beroende på den ökade verksamheten och på överflyttade kostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygförvaltningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Försvarskrafterna.

Försvarsstaben.

18:o) **Försvarsstaben: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 23, s. 64–71) att

dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för försvarsstaben,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till Försvarsstaben: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 6 430 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6 400 000 kronor.

Departementschefen har förordat, att beställningar vid försvarsgrenarna i förekommande fall vakantsättas till antal motsvarande de år 1948 nytillkomna beställningarna vid försvarsstaben. Vidare förordas inrättande av en extra ordinarie befattning för assistent vid personalvårdsavdelningen med placering i lönegrad Ce 22. I fråga om laboratorie- och biträdespersonalen vid fotoanstalten har departementschefen räknat med att i stället för två befattningar för biträden för skriv- och kontorsgöromål inrättas två befattningar för tekniskt biträde i Ce 8 och att ytterligare en dylik befattning

avses för fotoanstalten. Slutligen föreslås att en vakantsatt kanslibiträdesbefattning utgår ur personalförteckningen.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt, såvitt avser ifrågavarande punkt, hava beräknats till enahanda belopp som för innevarande budgetår, 4 150 000 kronor.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) ur personalförteckningen för försvarsstaben utesluta 1 befattning för kanslibiträde i lönegrad Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 150 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodsbefattningar, <i>förslagsvis</i>	» 320 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 33 000
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer:	
a) Ortstillägg, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 305 000
b) Barnbidrag, <i>förslagsvis</i> ..	» 39 000
c) Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 40 000
d) Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i>	» 13 000
e) Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	» 15 000
f) Prisutjämningsstillägg	» 70 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 330 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 190 000
	<hr/>
	Summa kronor 2 505 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 225 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 2 280 000

c) till *Försvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 6 430 000 kronor.

19:o) **Försvarsstaben: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 71 och 72), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 375 000 kronor, beroende på anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 340 000 kronor.

20:o) **Försvarsstaben: Övningar. Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor. Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 25—27, s. 72—74), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda och sistnämnda anslag en höjning med 14 000 kronor respektive en minskning med 145 000 kronor och beträffande återstående anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Försvarsstaben: Övningar* ett reservationsanslag av 64 000 kronor;

b) till *Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor* ett reservationsanslag av 90 000 kronor;

c) till *Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel* ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

Armén.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

21:o) **Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 74 och 75), vilket i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär en minskning med 37 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 88 000 kronor.

22:o) **Armén: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 75), vilket i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär en ökning med 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 340 000 kronor.

23:o) **Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, s. 76 och 77) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 000 000 kronor.

Departementschefen har med utgångspunkt i anslagsbelastningen under budgetåret 1947/48 beräknat anslaget för nästa budgetår till 2 300 000 kronor. Departementschefen har i samband härmed förordat, att sergeant, anställd enligt 1927 års reservbefälsförordning, som icke enligt bestämmelserna i förordningen kan befordras till fanjunkare (styckjunkare), beredes möjlighet till sådan befordran genom att fullgöra fanjunkarkurs om 48 dagar utöver eljest stadgad fredstjänstgöring. Kostnaderna härför ha beräknats icke behöva medföra särskild uppräknings av förevarande anslag.

Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen och har intet att erinra mot att förenämnda sergeanter beredes möjlighet till befordran på sätt departementschefen förordat. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kronor.

24:o) **Armén: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 77 och 78), som innebär en anslagshöjning av 25 000 kronor, föranledd av förbättrade förutsättningar för manskapsrekryteringen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

25:o) **Armén: Ekiperingersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 78 och 79), som innebär en av anslagsbelastningen för budgetåret 1947/48 föranledd höjning av anslaget med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Ekiperingersättningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 650 000 kronor.

26:o) **Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34, s. 79 och 80) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 11 500 000 kronor.

Departementschefen har beräknat behovet av förrådsarbetare m. fl. under nästa budgetår till i runt tal 1 900 man. Medelsbehovet för avlöningar till denna personal har beräknats till omkring 10 600 000 kronor.

Den erforderliga personalen i eldningstjänst har för nästa budgetår beräknats till 345 helårsanställda och 80 säsonganställda eldare och arbetare. Avlöningskostnaderna för denna personal ha beräknats till omkring 2 500 000 kronor. Härtöver har räknats med en personalreserv för eldningstjänst om 15 man för en kostnad av 75 000 kronor. För ersättningar till deltid-

anställd eldarpersonal för skötseln av värmeanläggningar vid vissa förråd ha beräknats oförändrat 45 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget skulle alltså uppgå till (10 600 000 + 2 500 000 + 75 000 + 45 000 =) 13 220 000 kronor. Departementschefen har emellertid räknat med att ett anslag av 13 000 000 kronor skulle vara tillräckligt.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår borde enligt departementschefen Kungl. Maj:t äga att, om tillgången på värnpliktiga, som kunde tagas i anspråk för ekonomitjänst, komme att understiga det här beräknade antalet, medgiva överskridande av det antal anställda, varpå anslagsberäkningarna grundats.

Utskottet har intet att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen liksom ej heller mot vad departementschefen i samband därmed anfört. *Utskottet* hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor.

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

27:o) *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, s. 80 och 81) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 19 000 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Dahlgren m. fl.* väckt motion (II: 103) yrkats, att riksdagen måtte besluta höja dagavlöningen för samtliga kategorier värnpliktiga med 50 öre per dag.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, torde få hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 18 700 000 kronor.

Utskottet får erinra om att 1948 års riksdag fattade beslut om höjning av penningbidraget med 50 öre för dag för samtliga kategorier värnpliktiga. Med hänsyn härtill och i avvaktan på resultatet av 1948 års värnpliktskommittés arbete anser sig *utskottet* icke böra förorda någon ytterligare höjning av penningbidraget. *Utskottet* avstyrker därför det i motionen II: 103 framställda yrkandet härom.

Då *utskottet* icke har något att erinra mot den av departementschefen verkställda beräkningen av medelsbehovet under anslaget, får *utskottet*, under erinran om vad *utskottet* i det föregående under punkt 1 anfört, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna 1: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, samt motionen II: 103 till *Armén: Avlöningar m. m. till värn-*

pliktiga för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 19 000 000 kronor.

28:o) **Armén: Familjebidrag.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 81 och 82) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 900 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 4 950 000 kronor.

Departementschefen har anfört, att belastningen å arméns anslag till familjebidrag under budgetåret 1947/48 utgjort i runt tal 5 700 000 kronor. Såsom av det föregående framgår har departementschefen räknat med repetitions- och efterutbildningsövningar i viss utsträckning under nästa budgetår. De merkostnader som föranledas därav motverkas emellertid, framhåller departementschefen, delvis av att utbildningstiden förkortats samt att den åldersklass, som avses skola fullgöra första tjänstgöring under huvuddelen av nästa budgetår, är mindre än den som fullgjorde motsvarande tjänstgöring under budgetåret 1947/48. Med beaktande av vad sålunda anförts har departementschefen föreslagit, att anslaget uppföres med ett belopp av 5 900 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 950 000 kronor. Departementschefen har utgått från att av anslaget fortfarande skulle bestridas, förutom de egentliga familjebidragskostnaderna, såväl kostnaderna för den särskilda hjälpverksamheten till förmån för de värnpliktiga och deras familjer som utgifterna för utsändande av familjebidrag och hemortslön genom generalpoststyrelsens försorg.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen, får under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 1 anfört hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 900 000 kronor.

Sjukvård.

29:o) **Armén: Sjukvård.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 37, s. 82—84) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 665 000 kronor.

Medelsbehoven under försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag ha hittills beräknats på viss genomsnittskostnad för å ena sidan fast anställd personal och å andra sidan värnpliktiga. Då det icke ansetts möjligt att med nu gällande redovisningssystem i fortsättningen tillämpa dylika beräkningsgrunder, har

departementschefen förordat, att anslagsberäkningarna i stället i huvudsak grundas på tillgängliga belastningssiffror, dock med de jämkningar som kunna finnas påkallade med hänsyn till värnpliktsutbildningens omfattning m. m. Departementschefen har med angivna utgångspunkter angivit medelsbehovet för nästa budgetår till 1 000 000 kronor.

Utskottet, som icke finner anledning till erinran mot de föreslagna grunderna för beräkningen av sjukvårdsanslagen, tillstyrker den av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningen under förevarande anslag. Utskottet får alltså under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 1 anfört hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Reseersättningar m. m.

30:o) **Armén: Reseersättningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, s. 84 och 85) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 700 000 kronor.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen och får därför under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 1 anfört hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 6 000 000 kronor.

Expenser m. m.

31:o) **Armén: Bränsle m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39, s. 85 och 86) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 9 800 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 8 900 000 kronor.

Utskottet, som ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, får under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 1 anfört hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 9 800 000 kronor.

32:o) **Armén: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 86), vilket innebär en anslagshöjning med 90 000 kronor, i huvudsak för-
anledd av den genomförda höjningen av abonnemangsavgifterna, hemställer
utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret
1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

33:o) **Armén: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag
(punkt 41, s. 87), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer ut-
skottet,

att riksdagen må till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budget-
året 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Mathållning m. m.

34:o) **Armén: Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42,
s. 87—89) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett
förslagsanslag av 18 000 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär i förhållande till medelsanvisningen för
innevarande budgetår en ökning med 2 500 000 kronor, varav omkring 900 000
kronor belöpa på prisstegring.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, får under erinran om vad
utskottet i det föregående under punkt 1 anfört hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt
med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga,
till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett för-
slagsanslag av 18 000 000 kronor.

35:o) **Armén: Furagering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43,
s. 89 och 90) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa
ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär oförändrad medelsanvisning.

Utskottet har intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför
under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 1 anfört
hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt
med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga,
till *Armén: Furagering* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslags-
anslag av 5 000 000 kronor.

Intendenturmateriel m. m.

36:o **Armén: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44, s. 90—93) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Ståhl* väckt motion (II: 64) yrkats, att riksdagen måtte besluta att frågan om centraliseringen av tvätt- och reparationstjänsten vid försvarsväsendet underkastas skyndsamt förnyad utredning, varvid bland annat undersökes möjligheten av driftsbesparingar genom rationalisering av truppförbandens intendenturverkstäder, samt att i avvaktan härpå inga ytterligare åtgärder vidtagas för utbyggnad av den förut beslutade, delvis genomförda centraliseringen.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt yrkande, torde få hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 500 000 kronor.

Enligt en av 1943 och 1944 års riksdagar godkänd plan för centralisering av försvarets underhållstjänst beträffande intendenturmateriel skall verksamheten koncentreras till sju centrala anstalter, av vilka dock en, avsedd för de i de sydligaste delarna av landet förlagda truppförbanden, tills vidare icke skall uppföras. För sistnämnda delar av landet utnyttjas i stället tills vidare såsom provisorisk central anstalt en tidigare av styrelsen för tvångsarbetsanstalten i Landskrona driven tvättanstalt. Dessutom betjänas försvaret för närvarande av en större tvätt- och reparationsanstalt, som är lokalt anknuten till den beklädnadstillverkning, som förekommer i Karlskrona. Av de anstalter som beslutats skola nyuppföras ha tre, i Stockholm, Visby och Boden, trätt i verksamhet. En fjärde anstalt, i Långsele, är under uppförande, medan återstående två anstalter, i Herrljunga och Mjölby, med hänsyn till förhållandena på byggnadsområdet ännu icke påbörjats.

Centraliseringen, vilken beslutats på grundval av ett av 1942 års militära reparationstjänstutredning framlagt förslag, har förutsatts skola medföra betydande besparingar i de årliga tvätt- och reparationskostnaderna. Sedan från bland annat arméförvaltningens sida yppats tvivelsmål rörande centraliseringens ekonomiska bärighet, verkställde generaldirektören Sällfors på Kungl. Maj:ts uppdrag år 1945 en förnyad utredning rörande de ekonomiska förutsättningarna för ett fullföljande av centraliseringsplanen. Av denna utredning framgick, att planens fullföljande komme att medföra ett ekonomiskt sett avsevärt gynnsammare driftsresultat än den garnisonsvis ordnade verkstadsdrift, som förordats av arméförvaltningen. Utredningens resultat framlades för riksdagen i propositionen 1946: 132, varvid uttalades, att anledning saknades att ifrågasätta ändring i det av statsmakterna beslutade byggnadsprogrammet. Riksdagen (skrivelse 1946: 337) anslöt sig till vad sålunda anförts.

Vissa erfarenheter av centraliseringen ha erhållits från de anstalter, som enligt vad nyss sagts trätt i verksamhet. Arméförvaltningen har på grundval

av dessa erfarenheter gjort gällande, att de av anstalterna debiterade priserna i fråga om praktiskt taget alla persedelslag blivit högre än för arbeten å arméförvaltningens garnisonsverkstäder. Överbefälhavaren har i anledning härav ifrågasatt, huruvida icke återgång borde ske till ett decentraliserat system för tvätt- och reparationstjänsten och en omprövning verkställas beträffande uppförandet av de centrala anstalter, som ännu icke påbörjats.

Det är uppenbart, framhåller departementschefen, att vissa svårigheter förelegat i samband med att de nya centralanstalterna igångsatts och att prissättningen på grund härav varit hög. Av fabriksstyrelsen förebragt utredning visade emellertid, att dessa svårigheter redan delvis övervunnits, och priserna å reparationer hade därför från och med den 1 juli 1948 kunnat avsevärt sänkas. Såvitt avsåge textilreparationer låge priserna i allmänhet trots inträffade löneökningar i paritet med de av Sällfors beräknade kostnaderna.

Departementschefen har vidare framhållit, att en jämförelse mellan kostnaderna vid de av fabriksstyrelsen drivna anstalterna och arméförvaltningens verkstäder försvärades av att vissa kostnadselement i de senare icke kunde på den föreliggande utredningen med säkerhet uppskattas. Det vore emellertid icke sannolikt, att några större förskjutningar inträtt beträffande dessa kostnadselement, sedan Sällfors för endast tre år sedan verkställde utredning i ämnet.

Departementschefen har vidare anfört, att då beslutet om centralisering av reparationstjänsten tillkommit efter ingående utredningar av särskilda för ändamålet tillkallade sakkunniga och då de ekonomiska kalkylerna därefter för tre år sedan granskats av en särskilt tillkallad utredningsman, som förordat att centraliseringsprogrammet genomfördes, anledning saknades att med anledning av vad arméförvaltningen nu anfört låta ytterligare utreda denna grundligt undersökta fråga. Centraliseringsplanen borde därför fullföljas så snart förhållandena på byggnadsmarknaden det medgäve.

Vad arméförvaltningen anfört rörande kostnaderna för tvätt vid de centrala anstalterna — varför redogöres i det följande vid behandlingen av arméns tvättanslag — har icke föranlett departementschefen till annat ställningstagande till frågan om centraliseringsplanens genomförande.

Departementschefen har med utgångspunkt i ett antal tjänstgöringsdagar för manskap med rätt till fri beklädnad m. m. av i runt tal 10 285 000 och med hänsynstagande till nödvändigheten av att i rådande ekonomiska läge strängt begränsa all materielanskaffning upptagit medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 8 000 000 kronor.

Utskottet. På grundval av ett av 1942 års militära reparationstjänstutredning framlagt förslag godkändes av 1943 och 1944 års riksdagar viss plan för centralisering av försvarets underhållstjänst beträffande intendenturmateriel. Enligt denna plan skulle verksamheten koncentreras till sju centrala anstalter, av vilka tre redan uppförts. Såsom av departementschefens uttalande under nu förevarande punkt framgår ha vissa tvivelsmål yppats

rörande centraliseringens ekonomiska bärighet. Med hänsyn bland annat härtill har i motionen II: 64 framställts förslag om förnyad utredning i denna fråga. Enligt utskottets mening vore det av intresse att på grundval av hittills vunna erfarenheter av centraliseringen få närmare uttrönt det ekonomiska utfallet beträffande verksamheten vid de anstalter, som redan trätt i verksamhet. En utredning i nu angiven begränsad omfattning synes lämpligen böra verkställas av 1946 års militära förvaltningsutredning. Med vad utskottet sålunda anfört torde motionen få anses besvarad.

Av departementschefen verkställd beräkning av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Åberopande det anförda och under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 1 anfört får utskottet hemställa,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 000 kronor;

b) att motionen II: 64 må anses besvarad med vad utskottet ovan anfört.

37:o **Armén: Inventarier m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, s. 93 och 94) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 850 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 800 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och får alltså under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 1 anfört hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 850 000 kronor.

38:o **Armén: Tvätt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, s. 94 och 95) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 775 000 kronor.

Arméförvaltningen har beräknat kostnaderna för den vid garnisonstvättinrättningarna utförda vattentvätten till 24 öre (enligt anslagsberäkningarna för innevarande budgetår 20 öre) per kg, under det att kostnaderna för tvätt vid centrala tvättanstalter, där all vid armén förekommande kemisk tvätt utföres, beräknats till 42 öre (30 öre) per kg för vattentvätt och till 38 öre (30 öre) per kg för kemisk tvätt.

Försvarets fabriksstyrelse har framställt vissa erinringar mot arméförvaltningens beräkning av kostnaderna för vattentvätt vid de centrala anstalterna.

Enligt vad fabriksstyrelsen beräknat skulle dessa kostnader, under förutsättning att samma förhållanden komme att råda beträffande tvättgodsmängd och efterbehandlingsfrekvens som under budgetåret 1947/48, för nästa budgetår uppgå till 38,7 öre per kg.

Departementschefen har godtagit arméförvaltningens beräkningar med den jämkningen att han utgått från de av fabriksstyrelsen beräknade kostnaderna för vattentvätt vid de centrala anstalterna. Att kostnaderna för vattentvätt vid garnisonstvättinrättningarna understiga fabriksverkets priser beror, framhåller departementschefen, på att i fabriksverkets kostnadskalkyler inräknats statsverkets samtliga utgifter för tvätten, medan en stor del av kostnaderna för tvätten vid garnisonstvättinrättningarna — direkt eller indirekt — belasta andra anslag.

Utskottet, som anser sig kunna godtaga den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen, får under erinran om vad utskottet i det föregående under punkterna 1 och 36 anfört hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Övningar m. m.

39:o) **Armén: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47, s. 95—99) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 16 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 11 500 000 kronor. Kungl. Maj:ts förslag innebär alltså en anslagshöjning med 4 600 000 kronor, vilken till övervägande del beror på kostnadsstegringar, som icke beaktats vid beräkningen av innevarande budgetårs anslag, främst höjning av drivmedelspriserna och järnvägstaxorna.

Utskottet, som godtager departementschefens anslagsberäkning, får under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 1 anfört hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 16 100 000 kronor.

40:o) **Armén: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 99—101), vilket innebär en anslagshöjning med 120 000 kronor, huvudsakligen hänförande sig till höjda frakt- och drivmedelskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Anskaffning och vård av hästar m. m.

41:o) **Armén: Remontering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 101—105) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herrar *von Seth* och *Boman* i Kieryd väckt motion (II: 55) yrkats, att riksdagen måtte uttala sig för att i motionen angiven möjlighet till ökning av inom riket förefintlig reserv av för försvarsändamål lämpade ridhästar bör tillvaratagas.

Motionärerna avse att officerare och underofficerare skulle medgivas rätt att vid vederbörligt förband på kronans bekostnad uppställa en egen fullt fäldtuglig ridhäst. Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, torde få hänvisas till motionen.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 000 000 kronor. Kungl. Maj:ts förslag innebär alltså en anslagsminskning med 1 200 000 kronor, väsentligen föranledd av att tillgänglig reservation å anslaget ansetts böra tagas i anspråk för att nedbringa medelsbehovet för nästa budgetår.

Utskottet har ansett sig kunna godtaga den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen.

Vad angår det motionsvis gjorda yrkandet får det anses sannolikt, att ett medgivande för beriden officer eller underofficer att på kronans bekostnad eller i varje fall till reducerat pris uppställa egen fäldtuglig ridhäst skulle bidra till att öka den för krigsbruk erforderliga reserven av ridhästar inom landet samtidigt som avsättningsmöjligheterna för den varmblodiga ridhästaveln skulle förbättras. Såsom motionärerna framhållit har också såväl 1945 års utredning rörande åtgärder för ridhästavelns befrämjande som 1945 års försvarskommitté förordat, att dylikt medgivande skulle lämnas. Försvarskommittén har dock såsom villkor därför angivit, att anordningen icke förutsatte anskaffande av särskilt stallutrymme eller anställande av särskild personal för hästarnas skötsel. Enligt vad utskottet inhämtat är berörda fråga alltjämt föremål för prövning inom försvarsdepartementet. Med hänsyn härtill anser sig utskottet icke böra föreslå, att riksdagen nu gör något för Kungl. Maj:t bindande uttalande i frågan. Utskottet har intet att erinra mot att, därest vid ärendets fortsatta handläggning inom departementet medgivande, som här avses, finnes böra lämnas, Kungl. Maj:t meddelar beslut härom. De av ett sådant medgivande föranledda kostnaderna för statsverket torde icke vara av den storlek, att de behöva föranleda särskild uppräkningsanslag under fjärde huvudtiteln.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Armén: Remontering* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor;

b) att motionen II: 55 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

42:o) **Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 105), vilket innebär en anslagsminskning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

43:o) **Armén: Veterinärvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 105 och 106), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

44:o) **Armén: Hundväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 106 och 107), vilket innebär en anslagsminskning med 12 000 kronor, delvis föranledd av överflyttning av vissa kostnader till andra anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Tygmateriel m. m.

45:o) **Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53, s. 107—111) att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1949 angivna grunder medgiva, att beställningar å tygmateriel må utläggas inom en kostnadsram av 100 miljoner kronor, *dels ock* till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor.

Vidare har i förenämnda båda likalydande motioner av herr *Wistrand m. fl.* (I: 194) och herr *Hjalmarson m. fl.* (II: 245), såvitt nu är i fråga, yrkats att riksdagen måtte *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva, att beställningar å tygmateriel till armén må utläggas inom en kostnadsram, överstigande den av Kungl. Maj:t föreslagna med 40 000 000 kronor, *dels ock* under anslaget *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* anvisa (20 000 000 + 6 950 000 =) 26 950 000 kronor utöver vad av Kungl. Maj:t föreslagits.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt yrkande, torde få hänvisas till motionen I: 194.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 45 000 000 kronor.

Arméförvaltningen har i sina medelsäskanden för nästa budgetår anført vissa grundläggande synpunkter beträffande de önskvärda ekonomiska formerna för genomförandet av anskaffningarna av tygmateriel m. m. för armén. *Arméförvaltningen* har härvid framhållit, att anskaffningarna med hänsyn

till materielens tekniskt komplicerade natur krävde långa leveranstider och därför komme att omspanna en längre tidrymd än det budgetår, för vilket vederbörligt anslag beviljats. Vidare har ämbetsverket anfört, att även ekonomiska skäl påkallade, att anskaffningarna finge planläggas för en längre sammanhängande tidsperiod. Härigenom möjliggjordes nämligen att beställningarna kunde sammanföras i större serier motsvarande två eller flera budgetårs leveranskvoter, varvid gynnsammare priser kunde ernås. I vissa fall vore även större sammanhängande beställningar erforderliga för att industrien, inhemsk eller utländsk, över huvud taget skulle vara villig att upptaga viss tillverkning. En rationell materielanskaffning för armén borde enligt arméförvaltningens mening icke grundas på anslag, beviljade för ett budgetår i sänder, utan i stället på för längre tidsperioder avsedda anskaffningsplaner. För att undvika uppkomsten av stora reservationer borde härvid bemyndigande lämnas att vidtaga anskaffningar för hela den summa, som en anskaffningsplan omfattade, under det att för varje budgetår endast ställdes till förfogande det anslagsbelopp, som erfordrades för fullgörande av likvider.

Arméförvaltningen har i anslutning till vad ämbetsverket sålunda förordat hemställt om bemyndigande att lägga ut beställningar inom en kostnadsram av 90 miljoner kronor. De medel, som för budgetåret 1949/50 erfordras för förskott till leverantörer och för de likvider i övrigt m. m., som kunna beräknas utfalla under budgetåret, har arméförvaltningen uppskattat till omkring 40 000 000 kronor, vilket belopp alltså enligt vad arméförvaltningen hemställt skulle anvisas under förevarande anslag för nästa budgetår.

Departementschefen har tillstyrkt arméförvaltningens förslag beträffande bemyndigande att inom en viss kostnadsram utlägga beställningar på nyanskaffning av tygmateriel. Med hänsyn till att vissa ytterligare anskaffningar för tillhoppa 2 645 000 kronor, till vilka hänsyn icke tagits av arméförvaltningen vid beräkningen av det begärda beställningsbemyndigandet å 90 miljoner kronor, ansetts böra inräknas i dylikt bemyndigande samt därtill, att ombeväpning inom armén från gevär till kulsprutepistoler nu förut-sattes skola ske i snabbare takt än vad ämbetsverket räknat med, har departementschefen föreslagit, att ramen för bemyndigandet bestämmes till 100 miljoner kronor.

I fråga om förefintliga reservationer å anslaget samt medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår har departementschefen anfört följande.

»Såsom jag inledningsvis anfört böra vid övergången till ett bemyndigande-system sådant som jag förordat de reservationer, som komma att förefinnas under förevarande anslag vid utgången av budgetåret 1948/49, i princip indragas. Till den del reserverade anslagsmedel vid nämnda tidpunkt ännu icke bundits genom beställningar övergår härvid anslagsanvisningen till bemyndigande att utlägga dylika beställningar. Utgifter som föranledas av redan utlagda beställningar böra bestridas av det anslag för 1949/50, som nu bör äskas av riksdagen. För dylika utgifter och för de utgifter som föranledas av beställningar under budgetåret 1949/50 inom ramen för tidigare gällande och nu föreslagna bemyndiganden beräknar jag ett medelsbehov

av 30 000 000 kronor. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med nämnda belopp. Med hänsyn till den osäkerhet som givetvis måste vidlåda denna beräkning räknar jag med att visst belopp, förslagsvis 25 miljoner kronor, av den reservation som förefinnes på anslaget vid utgången av innevarande budgetår skall reserveras under anslaget såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts disposition.»

Utskottet. Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har departementschefen föreslagit en omläggning av den budgettekniska regleringen av anskaffningarna av tygmateriel från och med nästa budgetår, innebärande att anskaffningarna i stort sett frigöras från de årliga anslagen och regleras med av riksdagen lämnade bemyndiganden att inom viss kostnadsram planera anskaffningarna på längre sikt än som varit möjligt inom ramen för de årliga anslag som hittills anvisats. Härvid skulle anslaget till anskaffning av tygmateriel kunna helt avpassas efter behovet av betalningsmedel under det budgetår anslaget avser. Det av departementschefen sålunda förordade nya anslagssystemet erbjuder enligt utskottets mening betydande fördelar för arméns materieförsörjning, och utskottet är därför berett tillstyrka, att det samma tillämpas från och med nästa budgetår.

Departementschefen har föreslagit, att den kostnadsram, inom vilken beställningsbemyndigande bör medgivas, bestämmas till 100 miljoner kronor. Det erforderliga medelsbehovet för nästa budgetår har departementschefen beräknat till 30 miljoner kronor. Enligt förenämnda motioner I: 194 och II: 245 åter skulle för nästa budgetår erfordras beställningsbemyndigande å 140 miljoner kronor och ett anslag å 50 miljoner kronor förutom det belopp å 6 950 000 kronor, som i motionerna avses för anskaffning av övningsammunition för repetitions- och efterutbildningsövningar.

Utskottet finner det synnerligen angeläget, att förefintliga brister i arméns materielutrustning fyllas. För att detta skall kunna ske i så snabb takt, som förhållandena medgiva, synes utskottet en ökning av det av Kungl. Maj:t begärda beställningsbemyndigandet påkallad. Utskottet har med beaktande av de möjligheter till materielanskaffningar, som enligt vad utskottet inhämtat föreligga, ansett sig i anledning av det motionsvis gjorda yrkandet böra föreslå, att den kostnadsram, inom vilken beställningar må utläggas under nästa budgetår, bestämmas till 125 miljoner kronor.

Beträffande anslaget för samma budgetår ifrågasätter utskottet icke någon ändring i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, varför medelsanvisningen bör bestämmas till 30 miljoner kronor. Motionerna i denna del avstyrkas alltså.

Åberopande vad utskottet nu och i det föregående under punkt I anført, får utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i övrigt under förevarande punkt anført, hemställa,

att riksdagen må,

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet

över försvarsärenden för den 3 januari 1949 angivna grunder medgiva, att beställningar å tygmateriel må utläggas inom en kostnadsram av 125 miljoner kronor;

b) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor.

46:o) **Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 111—113), vilket innebär en av prisstegringar föranledd anslagshöjning med 800 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 39 800 000 kronor.

47:o) **Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 113 och 114), vilket innebär en anslagshöjning med 145 000 kronor, föranledd av kostnader för erforderlig förbesiktning av uttagna motorfordon, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

Hemvärnet.

48:o) **Armén: Hemvärnets avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57, s. 114—116) att *dels* besluta att i personalförteckningen för hemvärnet skall uppföras en beställning för rikshemvärnschef i lönegrad Mo 14 i utbyte mot en beställning för hemvärnschef i samma lönegrad, *dels ock* till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 336 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 336 000 kronor eller samma belopp som av Kungl. Maj:t äskats för nästa budgetår.

I anslutning till beslut av 1948 års riksdag (prop. nr 206; rd. skr. nr 369) har Kungl. Maj:t förordnat, att benämningarna hemvärnschef, hemvärnskrets-befälhavare och hemvärnsområdesbefälhavare skola ersättas med respektive benämningarna rikshemvärnschef, kretshemvärnschef och hemvärnschef. Den ändrade benämningen rikshemvärnschef har nu föreslagits skola införas även i hemvärnets personalförteckning.

Utskottet har intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) besluta att i personalförteckningen för hemvärnet skall uppföras en beställning för rikshemvärnschef i lönegrad Mo 14 i utbyte mot en beställning för hemvärnschef i samma lönegrad;

b) till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 336 000 kronor.

49:o) **Armén: Hemvärnets omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 116 och 117), vilket innebär en av belastningen föranledd anslagsminskning med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

50:o) **Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 117), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

51:o) **Armén: Hemvärnets övningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 117), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 975 000 kronor.

52:o) **Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, s. 117 och 118) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 800 000 kronor.

Anslaget har för innevarande budgetår beräknats med utgångspunkt från att det skulle vara möjligt att i viss utsträckning förse hemvärdet med övningsammunition ur arméns förråd. Med hänsyn till att arméns ammunitionsförråd icke ansetts kunna i samma omfattning anlitas under nästa budgetår, har anslaget föreslagits skola uppräknas med 700 000 kronor.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor.

Bidrag och understöd.

53:o) **Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62, s. 118—123) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kronor.

Anslaget, för innevarande budgetår benämnt *Armén: Understöd åt frivilligt försvarsarbete*, är för samma budgetår uppfört med 1 260 000 kronor.

Under förevarande anslag ha för nästa budgetår beräknats medel för bidrag till Centraförbundet för befälsutbildning, Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund, Frivilliga automobilkåren, Frivilliga motorecykelkåren, Svenska brukshundklubben och Frivilliga radioorganisationen.

Departementschefen, som föreslagit att anslaget erhåller den nya benämningen Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m., har för nästa budgetår förordat en medelsanvisning av 1 400 000 kronor.

I propositionen 1947:309 uppdrogos, efter en redogörelse för den dittills verkställda avvecklingen av de under beredskapstiden för militära ändamål anskaffade barackerna, vissa riktlinjer för det fortsatta avvecklingsarbetet på detta område. Det förutsattes därvid, att de baracker, som ej erfordrades för försvarets fredsorganisation, skulle försäljas. Vid olika tillfällen har, anför departementschefen, uppkommit fråga om överlåtelse av baracker till frivilliga försvarsorganisationer. Då den verksamhet, som bedreves av dessa organisationer, vore av stor militär betydelse, syntes det skäligt, att de utan särskild kostnad vid behov finge övertaga baracker, som icke erfordrades för rent militära behov. Det borde ankomma på Kungl. Maj:t att härutinnan meddela beslut.

Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningen under förevarande anslag och har intet att erinra mot vad departementschefen anført angående överlåtelse utan särskild kostnad till frivilliga försvarsorganisationer av vissa baracker. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till Armén: *Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kronor.

54:o) **Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig. Armén: Frivilliga djursjukvården i krig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 63 och 64, s. 123) och under erinran om att för innevarande budgetår anvisats samma anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

- a) till Armén: *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* ett reservationsanslag av 48 000 kronor;
- b) till Armén: *Frivilliga djursjukvården i krig* ett reservationsanslag av 11 000 kronor.

55:o) **Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 65, s. 123 och 124) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 440 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ivar Persson m. fl.* (I: 75) och den andra inom andra kammaren av herr *Lindberg m. fl.* (II: 32), yrkats, att riksdagen måtte till Armén:

Frivilliga skytteväsendets befrämjande för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 724 000 kronor.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen II: 32.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 440 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning har beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 1 995 000 kronor, varav till det allmänna gevärsskyttet 1 925 000 kronor, till Svenska sportskytteförbundet 20 000 kronor och till Svenska pistolskytteförbundet 50 000 kronor.

Departementschefen har emellertid anfört, att även om inträffade prisstegringar beträffande främst ammunition talade för ökad medelsanvisning under förevarande anslag, han med hänsyn till det ekonomiska läget icke nu kunde tillstyrka någon anslagshöjning.

Utskottet. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har Skytteförbundens överstyrelse hemställt, att statsbidraget till det allmänna gevärsskyttet måtte höjas med 530 000 kronor till 1 925 000 kronor, med vilket belopp jämväl 1945 års försvarskommitté räknat för detta ändamål. Av denna höjning hänför sig den övervägande delen eller 284 000 kronor till understöd åt skytteföreningarna.

Genom de inträffade prisstegringarna, främst i fråga om ammunition, har det uppstått betydande svårigheter för skytteföreningarna att balansera sin budget, varjämte de enskilda skyttarna belastats med avsevärda kostnader. Enligt utskottets mening är en något större medelsanvisning än vad departementschefen föreslagit ofrånkomlig, därest icke skytterörelsen skall nödgas inskränka sin betydelsefulla verksamhet. Utskottet anser sig därför i enlighet med det motionsvis gjorda yrkandet böra föreslå, att statsbidraget, i vad avser skytteföreningarna, höjes med 284 000 kronor.

Beträffande posterna i övrigt under anslaget ifrågasätter utskottet icke någon ändring.

I överensstämmelse med det anförda skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med 1 724 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 75 och II: 32, till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 724 000 kronor.

56:o) **Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 125), vilket innebär oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 22 000 kronor.

Marinen.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

57:o) **Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 126), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en minskning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

58:o) **Marinen: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 126 och 127), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

59:o) **Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver. Marinen: Rekryteringskostnader. Marinen: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 70—72, s. 127 och 128), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda anslag en minskning med 380 000 kronor och beträffande återstående anslag oförändrade belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* ett förslagsanslag av 800 000 kronor;

b) till *Marinen: Rekryteringskostnader* ett förslagsanslag av 75 000 kronor;

c) till *Marinen: Ekiperingsersättningar* ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

60:o) **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 128—130), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kronor.

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

61:o) **Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74, s. 130) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 600 000 kronor.

Med utgångspunkt i ett av chefen för marinen uppskattat antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga av 2 134 797 och med ledning av gällande bestämmelser angående avlöning m. m. till värnpliktiga har försvarets civilförvaltning beräknat medelsbehovet under förevarande anslag till 3 975 000 kronor.

Departementschefen har räknat med att ett anslag av 3 800 000 kronor skall vara tillfyllest.

Utskottet, som vid behandlingen av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av väckt motion rörande penningbidraget till de värnpliktiga, har icke något att erinra mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 000 kronor.

62:o) **Marinen: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 131), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Familjebidrag* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Sjukvård.

63:o) **Marinen: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 131 och 132), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 350 000 kronor, beroende i huvudsak på merkostnader, som uppkomma för vården av militärpatienter vid länslasaret i Karlskrona, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Reseersättningar m. m.

64:o) **Marinen: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 132 och 133), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 100 000 kronor, beroende på anslagsbelastningen och på företagna taxehöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

Expenser m. m.

65:o) **Marinen: Bränsle m. m. Marinen: Telefon m. m. Marinen: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 78—80, s. 133—135),

vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda och sistnämnda anslag oförändrade belopp och beträffande återstående anslag en höjning med 40 000 kronor, beroende på verkställda taxehöjningar och ökad användning av interurbana telefonsamtal, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Marinen: Bränsle m. m.* ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor;

b) till *Marinen: Telefon m. m.* ett förslagsanslag av 460 000 kronor;

c) till *Marinen: Övriga expenser m. m.* ett reservationsanslag av 185 000 kronor.

Mathållning.

66:o **Marinen: Mathållning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81, s. 135 och 136) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 8 500 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6 700 000 kronor.

Departementschefen har för nästa budgetår beräknat landportionspriset till 1 krona 78 öre och skeppsportionspriset till 2 kronor 30 öre, innebärande höjningar med 8 öre respektive 20 öre i förhållande till de pris, som ligga till grund för beräkningarna för innevarande budgetårs anslag.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 8 500 000 kronor.

Intendenturmateriel m. m.

67:o **Marinen: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, s. 137 och 138) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 800 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2 200 000 kronor.

Anslaget, som för nästa budgetår beräknats efter oförändrat dagskostnadsbelopp, har av marinförvaltningen uppskattats till 3 605 000 kronor. I nämnda belopp ha inräknats dels 700 000 kronor till täckande av avlöningskostnader vid marinens beklädnadsförråd, dels 60 000 kronor till täckande av utgifter för vissa nytillkomna utgiftsändamål, dels 150 000 kronor för att täcka prisstegringar, dels ock kronans kostnader för tillhandahållande av uniformspersedlar åt furirer.

Departementschefen har med hänsyn till det ekonomiska läget och materielbristen ansett sig icke kunna tillstyrka en så avsevärd anslagshöjning som marinförvaltningen föreslagit utan förordnat att höjningen begränsas till 600 000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, får under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 36 anfört hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 800 000 kronor.

68:o) **Marinen: Inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 138—140), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 150 000 kronor, beroende i huvudsak på att å anslaget avses skola uppföras en särskild anslagspost för täckande av vissa fasta kostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 880 000 kronor.

69:o) **Marinen: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 140 och 141), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en av anslagsbelastningen betingad höjning med 50 000 kronor, får utskottet under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 36 anfört hemställa,

att riksdagen må till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Övningar m. m.

70:o) **Marinen: Övningar m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85, s. 141—143) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10 000 000 kronor.

Marinförvaltningen har för nästa budgetår beräknat de sammanlagda kostnaderna under övningsanslaget till 17 495 000 kronor, varav till flottan 13 370 000 kronor, till kustartilleriet 3 280 000 kronor och till för marinen gemensamma kostnader 845 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att, sedan innevarande budgetårs anslag beräknades, inträtt avsevärda ökningar av vissa med övningsverksamheten förenade kostnader, särskilt för drivmedel och ammunition. Under nästa budgetår syntes även de av departementschefen förutsatta repetitionsövningarna vid kustartilleriet föranleda ökade utgifter under anslaget. Ökade utgifter för utbildningen kunde vidare beräknas uppkomma genom erforderliga åtgärder i syfte att effektivisera värnpliktsutbildningen. Med hänsyn

till nämnda förhållanden vore det ofrånkomligt att avsevärt uppräknas förevarande anslag. Departementschefen har emellertid ansett sig böra föreslå, att anslaget begränsas till ett belopp av 15 000 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 5 000 000 kronor. Höjningen belöper väsentligen på merkostnader, som inträtt redan under innevarande budgetår. Med hänsyn till den å anslaget vid ingången av budgetåret föreliggande reservationen har någon förstärkning av årets anslag ansetts icke bli erforderlig.

Utskottet anser i likhet med departementschefen ofrånkomligt, att förevarande anslag avsevärt uppräknas, och har icke något att erinra mot den av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor.

71:o) **Marinen: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 143), innebärande en i huvudsak av belastningen föranledd anslagsminskning med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

72:o) **Marinen: Materialförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87, s. 143 och 144), innebärande en anslagshöjning med 25 000 kronor, avseende ersättning till marinverkstäderna för vissa omkostnader för materialier, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

73:o) **Marinen: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:s förslag (punkt 88, s. 144), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 10 000 kronor, hänförande sig huvudsakligen till engångskostnader i samband med nyanskaffning av hundar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

Flytande materiel, artillerimateriel m. m.

74:o) **Marinen: Fartygsbyggnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 145—152), att dels i den omfattning som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1949 angivits godkända programmen för nybyggnad av fartyg för marinen, dels enligt de grunder som i berörda statsrådsprotokoll angivits bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att under

budgetåret 1949/50 beställningar må utläggas på arbeten och materiel för moderniseringar av marinens fartyg inom en kostnadsram av 15 000 000 kronor, dels ock till Marinen: Fartygsbyggnader för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 20 000 000 kronor. Såsom i det föregående erinrats har departementschefen föreslagit en omläggning av den budgetmässiga regleringen av anskaffningarna av tyg- och fartygsmateriel. Det nya systemet innebär, att anskaffningarna i stort sett frigöras från de årliga anslagen och regleras med av riksdagen givna bemyndiganden att inom på vissa sätt reglerade kostnadsramar planera anskaffningarna på längre sikt än som varit möjligt inom ramen för de årsanslag som hittills kunnat anvisas. Vid övergången till det nya systemet blir det, framhåller departementschefen, möjligt för myndigheterna att på en gång vidtaga åtgärder för materielanskaffning i väsentligt vidgad omfattning. Genom att anslagen till anskaffning av materielen helt avpassades efter behovet av betalningsmedel under det år anslagen avse hade det, trots att sålunda möjligheterna att anskaffa materielen ökats, varit möjligt att för nästa budgetår begränsa anslagsbeloppen i förhållande till vad som upptagits för innevarande budgetår.

Redan enligt hittills tillämpat system har riksdagen efter Kungl. Maj:ts förslag godkänt nybyggnads- och moderniseringsprogram för marinens fartyg enligt kostnadsberäkningar, som företetts riksdagen. Inom det fastställda nybyggnadsprogrammet ha de beställningar kunnat utläggas som varit erforderliga för att genomföra programmet. Vad moderniseringsprogrammet beträffar har den takt, i vilken detta program kunnat genomföras, reglerats av storleken av de anslagsmedel som årligen anvisats för moderniseringarna. Departementschefen har nu föreslagit, att det bemyndigandesystem som tillämpats beträffande nybyggnadsföretagen alltjämt bibehålles. I fråga om moderniseringarna bör enligt departementschefen av riksdagen årligen utverkas bemyndiganden att medgiva att beställningar må utläggas på materiel, som erfordras för att fullfölja moderniseringsprogrammet, inom visst av riksdagen fastställt belopp. Det anslag som årligen äskas av riksdagen har ansetts böra beräknas efter behovet av att under budgetåret likvidera beställd materiel.

Liksom föreslagits beträffande anslaget till anskaffning av tygmateriel m. m. skulle de reservationer, som kunna förefinnas på anslaget till fartygsbyggnader för budgetåret 1948/49, överföras till budgetutjämningsfonden, med undantag av ett belopp, som med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna av kommande betalningsutfall ansetts böra behållas såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts förfogande.

För *flottan* har av 1948 års riksdag fastställts ett nybyggnadsprogram, som omfattar två jagare av modifierad Öland-typ, tre ubåtar av ny typ och fyra mindre torpedbåtar. Detta program har på sätt framgår av propositionen 1948:208 tidigare kostnadsberäknats till sammanlagt 102 800 000

kronor enligt prisläget den 1 juli 1947. Det har emellertid nu visat sig att kostnaderna för nybyggnadsprogrammet bör uppskattas till 109 100 000 kronor, vari ingå kostnader för vissa konstruktionsändringar på de i programmet ingående fyra motortorpedbåtarna. För att påbörja detta nybyggnadsprogram ha för innevarande budgetår anvisats 13 000 000 kronor, varför enligt de nu gjorda beräkningarna 96 100 000 kronor skulle återstå att anvisa.

För att påbörja större torpedbåtar stå av de för femårsperioden 1942/47 anvisade fartygsbyggnadsanslagen ett belopp av i runt tal 3 397 000 kronor till marinförvaltningens förfogande. Byggnadskostnaden för en dylik torpedbåt, som tidigare beräknats till 4 600 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1941, har marinförvaltningen enligt det projekt till båten, som nu föreligger utarbetat, beräknat till 5 800 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1948. Kostnadsökningen har dock angivits innefatta även viss standardförbättring. Departementschefen har beräknat det ytterligare belopp som erfordras för att färdigställa denna båt till i runt tal 2 400 000 kronor.

Vidare föreslår departementschefen, att nybyggnad igångsättes av dels två mindre minsvepare av ny typ till en sammanlagd kostnad av 4 000 000 kronor, dels ock av träng- m. fl. fartyg inom en kostnadsram av 800 000 kronor.

Det moderniseringsprogram för flottan, till vars påbörjande 20 770 000 kronor anvisats av 1947 och 1948 års riksdagar, omfattar modernisering av ett antal jagare, minsvepare och ubåtar samt ombyggnad av två äldre jagare till minsvepare. Programmet har i dess helhet godkänts av riksdagen. Emellertid ha sedan kostnadsberäkningarna för dessa moderniseringar ursprungligen uppgjordes uppkommit behov av ytterligare förbättringar, som väsentligt ökat kostnaderna, såsom stridsledningsorganisation å samtliga fartyg samt därutöver vissa andra förbättringar å ubåtarna. Totalkostnaderna enligt prisläget den 1 juli 1948 ha preliminärt beräknats till 50 390 000 kronor. Då 20 770 000 kronor redan anvisats för ändamålet, skulle alltså enligt dessa beräkningar, vilka av departementschefen godkänts, ytterligare erfordras omkring 30 000 000 kronor för att fullfölja programmet. För nästa budgetår har marinförvaltningen härför beräknat 7 500 000 kronor.

Liksom beträffande de i nybyggnadsprogrammet ingående fyra mindre torpedbåtarna har departementschefen tillstyrkt, att även de sex nu under byggnad varande mindre torpedbåtarna erhålla ändrad utformning. Kostnaderna härför ha beräknats till sammanlagt 450 000 kronor. För de här avsedda sex båtarna har för nästa budgetår beräknats ett belopp av 250 000 kronor.

Departementschefen har för nästa budgetår beräknat 2 250 000 kronor för införande av modern stridsledningsorganisation på ett antal modifierade stadsjagare och de nyligen färdigställda landsskapsjagarna samt därutöver anskaffningar och ombyggnader för modern spanings- och navigeringsutrustning på nämnda stadsjagare, vilka moderniseringar uppskattats draga en sammanlagd kostnad av 5 500 000 kronor.

Kostnaderna för ifrågavarande moderniseringsarbeten skulle alltså för nästa budgetår uppgå till sammanlagt (7 500 000 + 250 000 + 2 250 000 =) 10 000 000 kronor.

Vad *kustartilleriet* beträffar har dess nybyggnadsprogram, som omfattar två minutläggare och två vedettbåtar och kostnadsberäknats till totalt 3 070 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1947, ansetts böra fortsättas under nästa budgetår.

Beträffande moderniseringsarbeten på kustartilleriet tillhörig båtmaterial har departementschefen tillstyrkt förslag om anskaffning och installation av motormaskineri i en trafikfärja för Stockholms kustartilleriförsvaret. Kostnaden för detta moderniseringsarbete, 70 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1948, har beräknats för nästa budgetår.

I fråga om *gemensamma kostnader* har departementschefen tillstyrkt, att försök avseende fartygsmateriel under nästa budgetår bedrivs inom en kostnadsram av 2 000 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits skulle förslag beträffande nybyggnad av fartygsmateriel som nu förelagts riksdagen för godkännande omfatta kostnadsökningar från 102 800 000 kronor till 109 100 000 kronor eller med 6 300 000 kronor på det tidigare godkända nybyggnadsprogrammet för flottan, merkostnader å 2 400 000 kronor för en större torpedbåt, nybyggnad av två mindre minsvepare till en sammanlagd kostnad av 4 000 000 kronor och påbörjande av nybyggnad av träng- m. fl. fartyg inom en kostnadsram av 800 000 kronor.

Det bemyndigande som skulle utverkas av riksdagen med avseende på moderniseringsarbeten bör enligt departementschefen bestämmas till 10 070 000 kronor jämte 2 000 000 kronor för försök avseende fartygsmateriel. Departementschefen har ansett bemyndigandebeloppet böra, för att inrymma en mindre marginal för oförutsedda förskjutningar i programmet, bestämmas till 15 000 000 kronor.

Utöver dessa bemyndiganden föreligga vid ingången av nästa budgetår också de beställningsbemyndiganden som motsvaras av då indragna reservationer på 1947/48 och 1948/49 års anslag.

Behovet av anslagsmedel under nästa budgetår för att täcka likvider på beställningar, som hänföra sig till anslag till fartygsbyggnader för budgetåren 1947/48 och 1948/49 och till de beställningsbemyndiganden som kunna komma att medgivas för budgetåret 1949/50 har departementschefen uppskattat till 30 000 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 10 000 000 kronor. Såsom förut anförts förordar departementschefen att såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts disposition bibehålles en del, förslagsvis 25 000 000 kronor, av de reservationer som kunna komma att föreligga den 30 juni 1949.

Utskottet. I fråga om den budgetmässiga regleringen av anskaffning av fartygsmateriel innebär departementschefens förslag, att det bemyndigande-system, som tillämpats beträffande nybyggnadsföretagen, bibehålles. Vidkommande moderniseringarna skola enligt förslaget av riksdagen årligen utverkas bemyndiganden att medgiva att beställningar må utläggas på materiel, som erfordras för att fullfölja moderniseringsprogrammet, inom visst av riksdagen fastställt belopp. Det anslag, som årligen äskas av riks-

dagen, föreslås skola beräknas efter behovet av att under budgetåret likvidera beställd materiel. Enligt det nya systemet avses de reservationer, som kunna förefinnas på anslaget till fartygsbyggnader för budgetåret 1948/49, skola överföras till budgetutjämningsfonden, med undantag av ett belopp, som med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna av kommande betalningsutfall ansetts böra behållas såsom betalningsreserv till Kungl. Maj:ts föfogande. Den föreslagna omläggningen av den budgetmässiga regleringen av anskaffningen av fartygsmateriel, som står i överensstämmelse med vad utskottet i det föregående tillstyrkt beträffande anskaffning av tygmateriel för armén, synes då densamma medför bestämda fördelar böra godtagas.

Vad beträffar nybyggnad av fartygsmateriel synes icke något vara att erinra mot departementschefens beräkningar härvidlag. De föreslagna nybyggnadsprogrammen torde alltså böra av riksdagen godkännas.

Vidkommande bemyndigandet för Kungl. Maj:t att utlägga beställningar under nästa budgetår på arbeten och materiel för moderniseringar av marinens fartyg synas de grunder, efter vilka det äskade beloppet, 15 000 000 kronor, beräknats, böra godtagas.

För likvidering av tidigare utlagda och inom ramen för erhållet bemyndigande medgivna beställningar har departementschefen beräknat behovet av anslagsmedel för nästa budgetår utgöra 30 000 000 kronor. Härtill skulle komma såsom betalningsreserv förslagsvis 25 000 000 kronor av de reservationer, som kunna komma att föreligga vid utgången av innevarande budgetår. Mot beräkningen av förenämnda belopp har utskottet icke någon erinran att framställa och tillstyrker alltså, att anslaget för nästa budgetår upptages i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i den omfattning som i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 3 januari 1949 angivits godkänna programmen för nybyggnad av fartyg för marinen;

b) enligt de grunder som i berörda statsrådsprotokoll angivits bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva, att under budgetåret 1949/50 beställningar må utläggas på arbeten och materiel för moderniseringar av marinens fartyg inom en kostnadsram av 15 000 000 kronor;

c) till *Marinen: Fartygsbyggnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor.

75:o) **Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, s. 153—160) att

dels till *Marinen: Anskaffning av artillerimateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å materiel må utläggas inom en kostnadsram av 30 000 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15 000 000 kronor.

Marinförvaltningen har i sina medelsäskanden för nästa budgetår framhållit, att man för huvuddelen av materielen numera icke syntes kunna räkna med kortare anskaffningstid än två år. Med hittillsvarande system för medelsanvisning och med successiva utbetalningar på beställningarna måste vid varje budgetårs ingång förefinnas en reservation lika stor som de årligen genomsnittligt anvisade beloppen. Marinförvaltningen beräknade, att under anslaget den 1 juli 1949 komme att förefinnas en reservation å omkring 26 miljoner kronor, varav 24 miljoner kronor beräknades vara bundna genom utlagda beställningar. För att framdeles kunna i möjligaste mån nedbringa reservationerna erfordrades enligt marinförvaltningens mening övergång till ett system, där medlen i större utsträckning än hittills anvisades i form av årliga kvoter anslutna till bemyndiganden för marinförvaltningen att utlägga större, flera år ompännande beställningar.

Marinförvaltningen har för nästa budgetår för ändamål, som av departementschefen tillstyrkts, äskat i anslag 28 891 000 kronor och i bemyndiganden att därutöver utlägga beställningar 26 779 000 kronor eller tillhoppa 55 670 000 kronor.

Departementschefen har funnit det lämpligt att, såsom marinförvaltningen föreslagit, bemyndigandena givas förhållandevis större omfattning än som hittills förekommit. Med hänvisning till att i vissa fall materielkonstruktionerna ännu icke äro fullt klara samt därtill att materialbrister och svårigheter att anvisa erforderlig valuta kunna antagas komma att fördröja anskaffningsprogrammen har departementschefen ansett, att den totala ram, inom vilken anskaffningar må bindas under nästa budgetår, bör bestämmas till 50 000 000 kronor.

Behovet av betalningsmedel för likvidering av beställningar, som utlagts med anlåtande av tidigare lämnade beställningsbemyndiganden utöver anslag, samt för nybeställningar och övriga utgifter å anslaget under nästa budgetår inom ramen för dessa 50 miljoner kronor har synts departementschefen icke komma att överstiga 20 miljoner kronor. Departementschefen har därför föreslagit, att anslaget upptages till sistnämnda belopp samt att bemyndigande utverkas av riksdagen att medgiva att därutöver beställningar å materiel må utläggas inom en kostnadsram av 30 miljoner kronor.

Utskottet. Enligt departementschefens förslag skulle anskaffningen av artillerimateriel m. m. regleras av anslag kombinerat med bemyndigande att i viss omfattning därutöver utlägga beställningar, d. v. s. samma system som hittills tillämpats. Departementschefen har emellertid därvid icke ansett sig böra förorda en övergång till ett bemyndigandesystem, som skulle innefatta även reglering av reservationer under anslaget. Denna fråga har synts departementschefen böra närmare utredas. Utskottet har icke något att erinra mot vad sålunda föreslagits.

Enligt departementschefens förslag skulle den totala ram, inom vilken materielanskaffningar, varom här är fråga, må bindas under nästa budgetår, bestämmas till 50 000 000 kronor. De grunder, enligt vilka denna beräkning verkställt, synas utskottet kunna godtagas. Den föreslagna fördelningen av detta belopp med 20 000 000 kronor på anslag och med 30 000 000 kronor på bemyndigande att därutöver utlägga beställningar anser utskottet sig böra jämväl tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Marinen*: *Anskaffning av artillerimateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å materiel må utläggas inom en kostnadsram av 30 000 000 kronor.

76:o) *Marinen*: *Underhåll av fartyg m. m.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, s. 160—162) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 25 300 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 23 800 000 kronor.

Marinförvaltningen har för nästa budgetår äskat ett anslag, som med i runt tal 1 950 000 kronor överstiger årets anslag. Det ökade medelsbehovet föranledes delvis därav, att underhållsmedel måste beräknas för de nya kryssarna och för den tekniskt komplicerade materiel för stridsledning m. m., som under senaste tid i stor omfattning tillförts marinen. Marinförvaltningen har vidare räknat med att inventarier och utrustning tillhörande avrustade fartyg av beredskapsskäl skola förvaras ombord å fartygen i större omfattning än tidigare varit fallet.

Det är tydligt, framhåller departementschefen, att en avsevärd uppräknning av anslaget är erforderlig, om materielen skall kunna tillfredsställande underhållas och beredskapen i tillräcklig omfattning upprätthållas. Departementschefen har med beaktande härav föreslagit, att anslaget uppföres med ett belopp av 25 300 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 1 500 000 kronor.

Utskottet finner den av departementschefen föreslagna anslagshöjningen behövlig och tillstyrker, att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämmas till av Kungl. Maj:t äskat belopp.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen*: *Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 25 300 000 kronor.

Fastigheter.

77:o) **Marinen: Bortsprängning av grund invid Karlskrona.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 162 och 163) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Bortsprängning av grund invid Karlskrona* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

Bidrag och understöd.

78:o) **Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94, s. 163—165) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 255 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 155 000 kronor.

I anslutning till beslut vid 1948 års riksdag har Kungl. Maj:t den 30 juni 1948 fastställt nytt reglemente för sjövärnsskåren, varigenom från och med den 1 juli samma år viss omorganisation av kåren genomförts. Genom beslut den 1 oktober 1948 ha nya bestämmelser meddelats rörande förmåner till sjövärnsmän samt instruktörs- och förvaltningspersonal vid kåren. Den nya organisationen har beräknats medföra vissa ökade kostnader för kårens verksamhet.

Chefen för sjövärnsskåren har för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning under anslaget av 300 000 kronor, vilket belopp departementschefen ansett böra nedsättas till 255 000 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till den genomförda omorganisationen av sjövärnsskåren torde en uppräknig av förevarande anslag vara erforderlig. Utskottet har icke något att erinra mot departementschefens beräkningar härvidlag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 255 000 kronor.

79:o) **Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet. Marinen: Understöd åt föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 95 och 96, s. 165), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet* ett reservationsanslag av 19 000 kronor;

b) till *Marinen: Understöd åt föreningar m. m.* ett anslag av 23 000 kronor.

Flygvapnet.

Avlöningar m. m. till fast anställd personal.

80:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 166) vilket innebär en anslagshöjning med 13 000 kronor, föranledd av utökning av reservstaten med beställningar för en överstelöjtnant och en kapten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 kronor.

81:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, s. 166 och 167), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 650 000 kronor.

82:o) **Flygvapnet: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 167), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 75 000 kronor.

83:o) **Flygvapnet: Ekiperingsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, s. 167 och 168), vilket innebär en anslagshöjning med 230 000 kronor, får utskottet, under erinran om att belastningen å anslaget under budgetåret 1947/48 utgjort i runt tal 767 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

84:o) **Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 102, s. 168 och 169), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

Avlöningar m. m. till värnpliktiga.

85:o) **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 103, s. 169 och 170), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, får utskottet — under erinran om att utskottet vid behandlingen

av arméns motsvarande anslag yttrat sig i anledning av väckt motion rörande penningbidraget till de värnpliktiga — hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

86:o) **Flygvapnet: Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 104, s. 170), vilket innebär en anslagshöjning med 250 000 kronor, får utskottet, under erinran om att belastningen å anslaget under budgetåret 1947/48 utgjort i runt tal 950 000 kronor, hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Familjebidrag* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Sjukvård.

87:o) **Flygvapnet: Sjukvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 170), vilket innebär en anslagshöjning med 45 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

Reseersättningar m. m.

88:o) **Flygvapnet: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, s. 171), vilket innebär en anslagshöjning med 250 000 kronor, huvudsakligen föranledd av höjda järnvägstaxor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

Expenser m. m.

89:o) **Flygvapnet: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 107, s. 171 och 172), vilket innebär en anslagshöjning med 800 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 800 000 kronor.

90:o) **Flygvapnet: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 172 och 173), vilket innebär en anslagshöjning med 80 000 kronor, huvudsakligen föranledd av merkostnader i anledning av luftbevakningens överförande till flygvapnet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

91:o) **Flygvapnet: Övriga expenser m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 173), vilket innebär en anslagsminskning med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

Mathållning.

92:o) **Flygvapnet: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, s. 173 och 174), vilket innebär en anslagshöjning med 400 000 kronor, varav omkring 250 000 kronor belöpa på prisstegring, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 300 000 kronor

Intendenturmateriel m. m.

93:o) **Flygvapnet: Beklädnad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 111, s. 174 och 175), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, får utskottet, under erinran om vad utskottet i det föregående under punkt 36 anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

94:o) **Flygvapnet: Inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 112, s. 176), vilket innebär en anslagsminskning med 100 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

95:o) **Flygvapnet: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 176), vilket innebär en anslagshöjning med 35 000 kronor, får utskottet, under hänvisning till vad utskottet i det föregående under punkt 36 anfört, hemställa,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 360 000 kronor.

Övningar m. m.

96:o) **Flygvapnet: Övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 177), vilket innebär en anslagshöjning med 360 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 3 300 000 kronor.

97:o) **Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 115, s. 177 och 178), vilket innebär att anslaget med hänsyn till förefintlig reservation skulle upptagas med allenast ett formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

Flygmateriel m. m.

98:o) **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:ts förslaget riksdagen (punkt 117, s. 180—183) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 38 800 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 33 800 000 kronor.

Flygförvaltningen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med i runt tal 6 900 000 kronor. Av detta belopp belöpa drygt 3 600 000 kronor på beräknade prisstegringar å drivmedel. I övrigt hänför sig det beräknade ökade medelsbehovet i huvudsak till kostnaderna för underhåll av flygmateriel, vilka kostnader bli större i den mån flygvapnet tillföres ny materiel av mera invecklad konstruktion, framför allt reaktionsflygplan. Departementschefen har erinrat om att han vid behandlingen av flygvapnets anslag till övningar m. m. ansett sig kunna räkna med att flygtiden komme att bli något mindre än flygförvaltningen beräknat. Vidare vore de drivmedelspriser, varå flygförvaltningen grundat sin anslagsberäkning, något högre än man nu hade anledning räkna med. Med beaktande härav och då det nuvarande ekonomiska läget krävde särskild återhållsamhet vid medelsanvisningen, förordade departementschefen att anslagshöjningen begränsades till 5 000 000 kronor. Anslaget borde alltså för nästa budgetår uppföras med ett belopp av (33 800 000 + 5 000 000 =) 38 800 000 kronor.

Utskottet har intet att erinra mot departementschefens anslagsberäkning och hemställer därför,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 38 800 000 kronor.

99:o) **Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 118, s. 183), vilket innebär en anslagsminskning med 200 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kronor.

Bidrag och understöd.

100:o) **Flygvapnet: Understöd åt privatflyget.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 120, s. 184), vilket innebär en anslagsminskning med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Vissa för försvaret gemensamma ändamål.

Sjökarteverket.

101:o) **Sjökarteverket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 121, s. 184—187) att
dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjökarteverket,
dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjökarteverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,
dels ock till Sjökarteverket: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 817 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 777 000 kronor.

Vad angår befattningarna för statsgeodet och statshydrografer vid sjökarteverket har departementschefen förordat, att dessa befattningar, såsom redan skett beträffande närmast motsvarande befattningar vid allmänna kartverket, uppflyttas till 27 lönegraden. Departementschefen har vidare tillstyrkt, att den nuvarande extra ordinarie statshydrografbefattningen i samband härmed uppföres å ordinarie stat.

Då särskild befattningshavare befunnits erforderlig för skötseln av sjökarteverkets telefonväxel, ha medel ansetts böra beräknas till avlöning åt en för ändamålet avsedd extra tjänsteman i Cf 4.

Nu utgående ersättning till vikarier för kontrollstationsföreståndarna i Stockholm, Göteborg och Malmö, 20 kronor för dag, har ansetts böra höjas till 25 kronor för dag, vilket medför en uppräknings av anslaget med 2 625 kronor.

Slutligen har föreslagits, att anslagsposten till särskilda löneförmåner uppräknas med 30 000 kronor med hänsyn till den fr. o. m. den 1 juli 1948 genomförda höjningen av sjötilläggen.

Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för sjökarteverket och anser sig jämväl böra godtaga den verkställda beräkningen av medelsbehovet under anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i personalförteckningen för sjökarteverket utbyta befattningen för statsgeodet i lönegrad Ca 26 mot en befattning för statsgeodet i lönegrad Ca 27 samt tre befattningar för stats-

hydrograf, två i lönegrad Ca 26 och en i lönegrad Ce 26, mot tre befattningar för statshydrograf i lönegrad Ca 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjökartverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	420 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	8 340
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	230 000
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	»	81 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	77 660
	Summa kronor	817 000

c) till *Sjökartverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 817 000 kronor.

102:o) **Sjökartverket: Omkostnader. Sjökartverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet. Sjökartverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 122—124, s. 187—189), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda anslag en höjning med 20 000 kronor och beträffande återstående båda anslag oförändrade belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Sjökartverket*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 300 000 kronor;

b) till *Sjökartverket*: *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* ett reservationsanslag av 620 000 kronor;

c) till *Sjökartverket*: *Bidrag till internationella hydrografiska byrån* ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

Krigsarkivet.

103:o) **Krigsarkivet: Avlöningar. Krigsarkivet: Omkostnader. Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 125—127, s. 189 och 190), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 141 000 kronor;

b) till *Krigsarkivet*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 38 000 kronor;

c) till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* ett reservationsanslag av 1 900 kronor.

Armémuseum.

104:o) **Armémuseum: Avlöningar. Armémuseum: Omkostnader. Armémuseum: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 128—130, s. 190—193), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda och sistnämnda anslag oförändrade belopp samt beträffande återstående anslag en av de ökade städningskostnaderna föranledd höjning med 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Armémuseum: Avlöningar* ett förslagsanslag av 90 000 kronor;

b) till *Armémuseum: Omkostnader* ett förslagsanslag av 10 000 kronor;

c) till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* ett reservationsanslag av 11 100 kronor.

Försvarets forskningsanstalt.

105:o) **Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 131, s. 193—198) att

dels godkänna av departementschefen föreslagna ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 330 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Mannerskantz* och *Andrén* (I: 195) och den andra inom andra kammaren av herrar *Kyling* och *Hjalmarson* (II: 243) hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa utöver Kungl. Maj:ts förslag ett anslag av 880 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen I: 195.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 330 000 kronor.

Forskningsanstalten har beträffande kansliet föreslagit, att kamreraren i Ca 27 uppflyttas till Ca 31 med benämning byrådirektör, att en kontoristbefattning i Ce 13 utbytes mot en befattning som kassör i Ca 15 samt att en till kansliet knuten byråingenjör i Ce 27 uppflyttas till Ce 29.

I fråga om avdelning 1 innebär forskningsanstaltens förslag nyinrättande av tre befattningar i högst Cp 9, varav två för laborator och en för förste planeringsingenjör, två befattningar för förste forskningsingenjör i Ce 29, en befattning för forskningsingenjör i Ce 27 samt en befattning för forskningsläkare i Ce 27.

Vid avdelning 2 skulle enligt forskningsanstaltens förslag inrättas tre nya befattningar för laborator i högst Cp 9 samt fyra nya befattningar såsom forskningsingenjör i Ce 27. En befattning i Ce 29 skulle härvid kunna avföras från personalförteckningen.

Med avseende å avdelning 3 innebär forskningsanstaltens förslag nyinrättande av en befattning såsom laborator i högst Cp 9, fem befattningar såsom förste forskningsingenjör i Ce 29 och nio befattningar såsom forskningsingenjör i Ce 27 samt omändring av två laboratorbefattningar i Ce 31 till befattningar i högst Cp 9. Av de ledigblivna befattningarna i Ce 31 skulle en tagas i anspråk för en laborator och den andra utgå ur personalförteckningen.

Därutöver har forskningsanstalten föreslagit, att en vakant befattning såsom verkstadschef i Ce 30 avföres från personalförteckningen, att enligt den reglerade befordringsgången upptagas ytterligare två befattningar i Ca 8 samt att för ökning av antalet befattningar i 24 och lägre lönegrader anslaget uppräknas med 400 000 kronor. Medelsbehovet under avlöningsanslaget har anstalten beräknat till 2 210 000 kronor. Härvid har anstalten utgått från att lönekostnaderna för viss lägre löneplansplacerad personal skulle, liksom nu är fallet, bestridas från anslaget till viss forskningsverksamhet.

Av *motionärerna* framställt yrkande under förevarande punkt står, på sätt närmare framgår av motionen I: 195, i överensstämmelse med vad forskningsanstalten i det föregående föreslagit.

Departementschefen har föreslagit, att befattningen såsom byråingenjör i Ce 27 utbytes mot en befattning såsom förste byråingenjör i Ce 29, att en befattning för verkstadschef i Ce 30, som tills vidare icke är erforderlig, indrages, varigenom ökat utrymme beredes för anställande av lägre icke-ordinarie personal, samt att till följd av den reglerade befordringsgången ytterligare uppföras två befattningar för kontorsbiträde i Ca 8.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit har forskningsanstalten vid sina beräkningar av anstaltens medelsbehov för nästa budgetår utgått från att den utbyggnad av organisationen, som anstalten tidigare beräknat skola genomföras under en treårsperiod med budgetåret 1950/51 såsom slutår, med vissa mindre ändringar skulle fullbordas redan under nästa budgetår. Även om det i och för sig vore önskvärt, att anstaltens utbyggnad kunde ske i sålunda föreslagen takt, anser utskottet i likhet med departementschefen detta icke vara möjligt med hänsyn till den återhållsamhet, som det ekonomiska läget oundgängligen kräver. Vad nu närmast gäller anstaltens personalorganisation är utskottet därför icke berett att tillstyrka äskanden om förstärkning av denna organisation i vidare omfattning än vad departementschefen före-

slagit. Utskottet kan alltså icke biträda de i motionerna I: 195 och II: 243 framställda yrkandena, i vad de avse anvisande av medel utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga,

a) besluta att å personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt skola — med uteslutande av befattningar för verkstadschef i lönegrad Ce 30 och för byråingenjör i lönegrad Ce 27 — uppföras befattningar för en förste byråingenjör i lönegrad Ce 29 och två kontorsbiträden i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	256 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	»	8 200
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	11 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	920 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	140 100
	<u>Summa kronor</u>	<u>1 335 500</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	5 500
	<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>1 330 000;</u>

c) till *Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 330 000 kronor.

106:o) **Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 132, s. 198 och 199) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 195 000 kronor.

I förenämnda båda likalydande motioner av herrar *Mannerskantz* och *Andrén* (I: 195) samt herrar *Kyling* och *Hjalmarson* (II: 243) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader för budgetåret 1949/50 anvisa utöver Kungl. Maj:ts förslag ett anslag av 54 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 186 000 kronor.

Forskningsanstalten har för nästa budgetår hemställt om höjning av anslaget med 63 000 kronor, varav 4 000 kronor belöpa på sjukvård, 10 000 kronor på reseersättningar m. m. och 49 000 kronor på expenser.

Departementschefen har med beaktande av anslagsbelastningen och med hänsyn till frågan om anstaltens ytterligare utbyggnad föreslagit en anslagshöjning av 9 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört beträffande forskningsanstaltens ytterligare utbyggnad anser utskottet sig icke böra tillstyrka, att medel för här avsett ändamål anvisas utöver Kungl. Maj:ts förslag. Motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga, avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga, till *Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 195 000 kronor.

107:o) **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 133, s. 199 och 200) att till ifrågakommande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

I förenämnda båda likalydande motioner av herrar *Mannerskantz* och *Andrén* (I: 195) samt herrar *Kyling* och *Hjalmarson* (II: 243) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta att till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1949/50 utöver Kungl. Maj:ts förslag anvisa ett anslag av 2 700 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft i anledning av propositionen nr 2 väckta två likalydande motioner I: 196 av herrar *Mannerskantz* och *Andrén* samt II: 244 av herrar *Kyling* och *Hjalmarson*, i vilka hemställts, att riksdagen ville bemyndiga Kungl. Maj:t att beställningar å forskningsmateriel till försvarets forskningsanstalt må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning i sistnämnda båda motioner, får utskottet hänvisa till motionen I: 196.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3 550 000 kronor.

Forskningsanstalten har hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår uppföras med 7 700 000 kronor, därvid frånräknats beräknade inkomster å omkring 200 000 kronor.

Departementschefen har med hänsyn till det ekonomiska läget ansett uppräkningen av anslaget böra begränsas till 1 450 000 kronor.

Belastningen å anslaget under budgetåret 1947/48 utgjorde nära 5 400 000 kronor. För innevarande budgetår har anslaget uppförts med 3 550 000 kro-

nor, och vid budgetårets ingång fanns å anslaget en reservation av 1 740 000 kronor. I propositionen nr 2 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t för löpande budgetår äskat ytterligare 500 000 kronor. Det har från forskningsanstaltens sida förutsatts, att vid utgången av innevarande budgetår reservationen kommer att vara i sin helhet förbrukad. Av det anförda följer, framhåller departementschefen, att även med den av departementschefen förordade uppräknigen av anslaget till 5 000 000 kronor stor sparsamhet måste iakttagas under nästa budgetår.

I anslaget har för innevarande budgetår inräknats medel för försvarsmedicinsk forskning såväl vid forskningsanstalten som vid andra institutioner. Departementschefen har förutsatt, att anslaget under nästa budgetår skall belastas med utgifter för dylik forskning allenast vid forskningsanstalten samt att i övrigt erforderliga medel för denna forskningsverksamhet skola bestridas av anslag under åttonde och elfte huvudtitlarna.

Utskottet tillstyrker i särskilt utlåtande denna dag Kungl. Maj:ts i propositionen nr 2 framställda förslag om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår av ytterligare 500 000 kronor till viss forskningsverksamhet vid forskningsanstalten.

Beträffande medelsbehovet för nästa budgetår anser jämväl utskottet, att medel i ökad omfattning böra ställas till forskningsanstaltens förfogande för här avsett ändamål. Med hänsyn till den särskilda återhållsamhet, som nuvarande ekonomiska läge kräver, är utskottet icke berett tillstyrka en så avsevärd anslagshöjning som yrkats i motionerna I: 195 och II: 243 utan anser, att denna höjning bör i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag begränsas till 1 450 000 kronor. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra bestämmas till 5 000 000 kronor. Av det anförda följer, att utskottet avstyrker förenämnda båda motioner, såvitt nu är i fråga.

Å ifrågavarande anslag hava hittills förefunnits vissa reservationer, med vilka forskningsanstalten kunnat effektuera utlagda beställningar. Enligt av anstalten företagna undersökningar uppgår värdet av dylika beställningar regelmässigt till 1 000 000 å 1 500 000 kronor. Enligt vad utskottet inhämtat lärer det icke vara att förvänta, att reservationer å anslaget i fortsättningen komma att uppstå. Med hänsyn härtill och till de långa leveranstiderna av materiel, varom här är fråga, har utskottet ansett sig i enlighet med i motionerna I: 196 och II: 244 framställt yrkande böra föreslå, att bemyndigande lämnas Kungl. Maj:t att medgiva att utöver anslaget för nästa budgetår, beställningar må av forskningsanstalten utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor. Det bör emellertid vara Kungl. Maj:t obetaget att med anlitande av detta bemyndigande medgiva utläggande av beställningar redan under innevarande budgetår.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga, till *Försva-*

rets forskningsanstalt: *Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor; b) med bifall till motionerna I: 196 och II: 244 bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

108:o) **Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 134, s. 200 och 201) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor.

I förenämnda båda likalydande motioner av herrar *Mannerskantz* och *Andrén* (I: 195) samt herrar *Kyöing* och *Hjalmarson* (II: 243) har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning för budgetåret 1949/50 utöver Kungl. Maj:ts förslag anvisa ett anslag av 260 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200 000 kronor.

Forskningsanstalten har för nästa budgetår äskat ett anslag av 500 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår hemställt, att för anordnande av provisoriska lokaler för försvarets forskningsanstalt måtte anvisas ett investeringsanslag av 1 211 000 kronor. Innevarande års riksdag har i annat sammanhang för ändamålet anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor. För utrustning av de lokaler som med anlitande av detta anslag kunna komma att anordnas för forskningsanstaltens räkning har för nästa budgetår ett belopp av 240 000 kronor synts departementschefen vara till fyllest.

Utskottet vill erinra, att innevarande års riksdag till anordnande av provisoriska lokaler för försvarets forskningsanstalt för nästa budgetår anvisat ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor. Medelsanvisningen i fråga avvågs därvid med hänsyn till att en viss beskärning av anstaltens byggnadsprogram befunnits nödvändig. Kostnaderna för utrustning av de lokaler, som med anlitande av förenämnda anslag kunna komma att anordnas, hava av departementschefen uppskattats till 240 000 kronor. Utskottet finner icke anledning föreligga att frågå dessa beräkningar, varför utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt. Härav följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga,

till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor.

Försvarets socialbyrå.

109:o) **Försvarets socialbyrå: Avlöningar. Försvarets socialbyrå: Omkostnader. Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 135—137, s. 201—203), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande avlöningsanslaget oförändrat belopp, beträffande omkostnadsanslaget en höjning med 20 000 kronor, beroende på ökade kostnader för manskapsrekryteringen och för renhållning, samt beträffande anslaget till *Vissa civilanställningsåtgärder* en av anslagsbelastningen betingad minskning med 235 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Försvarets socialbyrå: Avlöningar* ett förslagsanslag av 170 000 kronor;

b) till *Försvarets socialbyrå: Omkostnader* ett förslagsanslag av 105 000 kronor;

c) till *Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder* ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Försvarets läroverk.

110:o) **Försvarets läroverk: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 138, s. 203 och 204) att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till Försvarets läroverk: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 608 000 kronor.

Vid anslagsberäkningarna har departementschefen uppskattat antalet extra ordinarie adjunker i Ce 24 till 10 (nu 7).

Departementschefen har räknat med ett medelsbehov av 8 000 kronor för timarvoden åt lärare för undervisning vid vissa tillfälliga kompletteringskurser och har därvid utgått från att det i innevarande budgetårs anslag inberäknade beloppet av 3 000 kronor till lärare vid frivillig extra undervisning i samhällslära icke längre är erforderligt. Till arvode åt rektorsbiträde har departementschefen räknat med ett belopp av 3 000 kronor.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	355 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	4 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	235 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	65 400
		Summa kronor 660 000

b) till *Försvarets läroverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 660 000 kronor.

111:o) **Försvarets läroverk: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 139, s. 204), innebärande en anslagshöjning med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets läroverk*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

Försvarets brevskola.

112:o) **Försvarets brevskola: Avlöningar.** Jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal föreslås att vid brevskolan inrättas en ordinarie kontorsbiträdestjänst. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 140, s. 205 och 206) får utskottet — med erinran att anslagshöjningen, som utgör 1 000 kronor, sammanhänger med omräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med hänsyn till personalens löneklassplaceringar — hemställa,

att riksdagen må

a) i personalförteckningen för försvarets brevskola uppföra en befattning för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	29 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	1 440
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	38 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	7 560
		Summa kronor 76 000

c) till *Försvarets brevskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 76 000 kronor.

113:o) **Försvarets brevkola: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 141, s. 206), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets brevkola: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

Sjukvårdsmateriel m. m.

114:o) **Sjukvårdsmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 142, s. 207—210) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

Anslagen till sjukvårdsmateriel för armén, marinen och flygvapnet äro för innevarande budgetår uppförda med ett sammanlagt belopp av 600 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att försvarsgrenarnas sjukvårdsmaterielanslag sammanföras till ett för försvarsgrenarna gemensamt reservationsanslag.

Medelsbehovet för fredssjukvårdsmateriel har sjukvårdsförvaltningen för nästa budgetår uppskattat efter samma beräkningsgrund som för innevarande budgetår, d. v. s. efter 1,5 öre för man och tjänstgöringsdag.

Medelsbehovet för krigssjukvårdsmateriel har hittills beräknats efter 1 % å värdet av materieluppbörden vid armén och marinen samt 1½ % å uppbördsvärdet vid flygvapnet. Nyssnämnda procentsatser ha emellertid hittills beräknats efter värdet av uppbörden under år 1940. Sjukvårdsförvaltningen har nu föreslagit, att den procentuella beräkningen skall baseras å det värde, som materielen i sin nuvarande omfattning representerar. Beträffande materielen i de centrala förråden har sjukvårdsförvaltningen med hänsyn till att denna materiel till övervägande del består av nya artiklar räknat med ett belopp av 0,2 % av materielvärdet.

Departementschefen har ansett sig kunna godtaga de grunder sjukvårdsförvaltningen sålunda tillämpat vid anslagsberäkningen.

Utskottet finner skäl tala för att de tre försvarsgrenarnas sjukvårdsmaterielanslag sammanslås till ett för försvaret gemensamt reservationsanslag. Mot de vid anslagsberäkningen tillämpade grunderna synes icke något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

115:o) **Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 143, s. 210—214) att

dels till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å sjukvårdsmateriel m. m. må utläggas inom en kostnadsram av 5 175 000 kronor.

Med hänsyn till angelägenheten av att försvaret kan upprätthålla tillräcklig beredskap även på sjukvårdsområdet är det, framhåller departementschefen, icke tillrådligt att längre uppskjuta sådan anskaffning av sjukvårdsmateriel som är erforderlig för att täcka de mest framträdande bristerna i sjukvårdsutrustningen.

Det sammanlagda medelsbehovet för anskaffning av sjukvårdsmateriel och läkemedel har departementschefen uppskattat till 7 675 000 kronor. Departementschefen har därvid räknat med att kostnaderna för anskaffningen skola fördelas på tre budgetår och föreslagit, att för nästa budgetår anvisas 2 500 000 kronor, varvid emellertid sjukvårdsförvaltningen ansetts böra erhålla bemyndigande att på en gång utlägga erforderliga beställningar inom ramen för det större beloppet, eller sålunda intill ytterligare 5 175 000 kronor. Departementschefen har föreslagit, att för ändamålet anvisas ett särskilt reservationsanslag, benämnt Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.

Utskottet anser i likhet med departementschefen angeläget, att de mest framträdande bristerna i försvarets sjukvårdsutrustning snarast täckas. Den verkställda uppskattningen av medelsbehovet härför synes böra godtagas. Utskottet tillstyrker alltså, att för nästa budgetår anvisas för ändamålet ett särskilt anslag av den storlek Kungl. Maj:t föreslagit ävensom att bemyndigande lämnas Kungl. Maj:t att medgiva vederbörande myndighet att på en gång utlägga beställningar inom angiven kostnadsram.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar å sjukvårdsmateriel m. m. må utläggas inom en kostnadsram av 5 175 000 kronor.

Garnisonssjukhusen.

116:o) **Garnisonssjukhusen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 144, s. 214—220) att

dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för garnisonssjukhusen,

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för garnisons-sjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50, dels ock till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för budgetåret 1949/50 an visa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200 000 kronor.

Enligt beslut av 1948 års riksdag skola de vårdavgifter, som inflyta såsom ersättning för vård av civila patienter å garnisonssjukhusen, redovisas såsom inkomster under garnisonssjukhusens avlönings- och omkostnadsanslag. Med beaktande härav har departementschefen beräknat nettoutgifterna under anslaget, på sätt framgår av förslaget till avlöningsstat, till 400 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 200 000 kronor. Om de å vårdavgifter belöpande inkomsterna, 3 100 000 kronor (nu 2 700 000 kronor), tilläggas, beräknas medelsbehovet till 3 500 000 kronor (nu 2 900 000 kronor), innebärande en ökning från innevarande budgetår med 600 000 kronor. Ökningen belöper väsentligen på anslagsposterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, (120 000 kronor) samt till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal (389 000 kronor). Ökningen av den förra posten beror i huvudsak på att ändrade grunder fastställts för särskild ersättning till garnisonssjukhusens läkare för vård av civila patienter och motsvaras av en ökning av de inflytande vårdavgifterna. Det ökade medelsbehovet under den senare posten sammanhänger främst med att medel beräknats för en av utbyggnaden av Bodensjukhuset föranledd personalökning i de lägre graderna.

Utskottet har icke något att erinra mot de av departementschefen föreslagna ändringarna i personalförteckningen för garnisonssjukhusen liksom ej heller mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) å personalförteckningen för garnisonssjukhusen uppföra 1 befattning för första föreståndarinna i lönegrad Ca 19, ytterligare 7 befattningar för översköterska i lönegrad Ca 12, 1 befattning för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8, 1 befattning för överläkare i lönegrad Ce 29 och 1 befattning för förste underläkare i lönegrad Ce 26;

b) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	390 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, förslagsvis	»	72 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	267 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	2 328 000
5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	»	171 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	323 000
		<hr/>
Summa kronor		3 551 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	51 000
Vårdavgifter, <i>förslagsvis</i>	»	3 100 000
		<hr/>
Nettoutgift kronor		400 000;

e) till *Garnisonssjukhusen*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

117:o) **Garnisonssjukhusen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 145, s. 220), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 50 000 kronor, beroende i huvudsak på, förutom prisstegringar, den av 1943 års riksdag beslutade utbyggnaden av garnisonssjukhuset i Boden, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Garnisonssjukhusen*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

118:o) **Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 146, s. 221—223) att

dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50,

dels ock till *Garnisonssjukhusen*: *Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 194 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *von Friesen* väckt motion (II: 263) hemställts, att riksdagen ville med bifall till civil- och sjukvårdsförvaltningarnas förslag besluta att den med ett arvode av 9 000 kronor för år förenade läkartjänsten vid röntgen- och ljusavdelningen å karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar måtte omregleras till pensionsberättigande överläkartjänst och sålunda upptagas såsom extra ordinarie i 29 lönegraden, att för den med arvode av likaledes 9 000 kronor för år förenade läkartjänsten vid venereologiska avdelningen å karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar arvodet måtte höjas till belopp motsvarande lönen i 29 löneklassen å 5-ort eller 14 808 kronor per år, samt att samtliga vid ovannämnda garnisonsav-

delningar förefintliga tjänster för andre underläkare måtte omvandlas till tjänster för förste underläkare.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 180 000 kronor.

I gemensam skrivelse den 28 november 1948 ha *försvarets civil- och sjukvårdsförvaltningar* till behandling upptagit av Sveriges läkarförbund framställda förslag till omreglering av vissa läkartjänster vid garnisonsavdelningarna. Läkarförbundet hade föreslagit *dels* att de med arvoden av 9 000 kronor för år förenade läkartjänsterna vid venereologiska avdelningen samt röntgen- och ljusavdelningen skulle omregleras till pensionsberättigande överläkartjänster, *dels ock* att samtliga vid garnisonsavdelningarna förefintliga tjänster för andre underläkare skulle omvandlas till tjänster för förste underläkare. I anledning av läkarförbundets förslag hade förhandlingar ägt rum mellan, å ena sidan, civil- och sjukvårdsförvaltningarna och, å andra sidan, läkarförbundet och Sveriges yngre läkares förening. Härvid hade läkarförbundet såtillvida frånträtt sin ursprungliga hemställan, att förbundet med avseende å läkartjänsten vid venereologiska avdelningen icke påyrkat tjänstens omreglering till pensionsberättigande tjänst. Det med tjänsten förenade arvodet hade emellertid föreslagits skola i stället höjas till belopp motsvarande lönen i 29 löneklassen å 5-ort, eller 14 808 kronor för år. Civil- och sjukvårdsförvaltningarna ha tillstyrkt läkarförbundets förslag med nyss angiven jämkning, varvid ämbetsverken av anförda skäl förordat att läkartjänsten vid röntgen- och ljusavdelningen upptages såsom extra ordinarie i 29 lönegraden.

Departementschefen har med hänsyn till den stränga återhållsamhet som i rådande ekonomiska läge måste iakttagas i fråga om löneförbättringar, ansett sig icke för närvarande kunna tillstyrka ämbetsverkens förslag rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för förenämnda läkare vid garnisonsavdelningarna.

Utskottet. Vad beträffar de i motionen väckta förslagen vill utskottet erinra, att genom beslut av 1948 års riksdag årsarvodena till de båda läkarna vid venereologiska avdelningen samt vid röntgen- och ljusavdelningen höjdes från 4 680 kronor respektive 5 280 kronor till för vardera, i ett för allt, 9 000 kronor. Till grund för arvodesavvägningen lades en jämförelse mellan ifrågavarande båda läkare samt biträdande överläkare och biträdande läkare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, vilka sistnämnda befattningshavare — med en tjänstgöringstid av genomsnittligt 27 timmar per vecka — åtnjuta arvode av, i ett för allt, 11 760 kronor för år. Vid bestämmande av storleken av arvodet till här ifrågavarande båda läkare beaktades den för dessa gällande kortare tjänstgöringstiden, 2 $\frac{1}{2}$ à 3 respektive 3 à 4 timmar per dag.

Vidkommande de andre underläkarna vid karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar vill utskottet erinra, att 1948 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t medgav, att avlöningsförhållandena för dessa läkare finge regleras i enlighet med vad som enligt beslut av 1947 års riksdag skett för motsvarande kategorier läkare vid karolinska sjukhusets övriga avdelningar.

Då de i motionen berörda frågorna alltså så nyligen som föregående år varit föremål för statsmakternas prövning, finner utskottet sig med hänsyn jämväl till den stränga återhållsamhet, som i rådande ekonomiska läge måste iakttagas i fråga om löneförbättringar, icke böra tillstyrka den förevarande motionen.

Den av departementschefen verkställda beräkningen av nu ifrågavarande anslag har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 263,

a) fastställa följande avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	29 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	»	8 600
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	27 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	117 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	17 600
	<u>Summa kronor</u>	<u>199 500</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	5 500
	<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>194 000;</u>

b) till *Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 194 000 kronor.

Militärapoteket.

119:o) **Militärapoteket: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 147, s. 223—225), innebärande en anslagshöjning med 14 000 kronor, får utskottet — under erinran att Kungl. Maj:t för nästa budgetår räknat med oförändrad personaluppsättning — hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	17 400
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	»	8 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	298 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	36 900
	<u>Summa kronor</u>	<u>360 500</u>

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	5 500
	<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>355 000</u>

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 355 000 kronor.

120:o) **Militärapoteket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 148, s. 225), innebärande att anslaget — med hänsyn till att omkostnadspålägg, som uttagas på från militärapoteket försålda läkemedel, beräknats för nästa budgetår uppgå till belopp överstigande utgifterna under anslaget — ansetts kunna uppföras med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärapoteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

Försvarets tandvård.

121:o) **Försvarets tandvård: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 149, s. 226 och 227), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en minskning med 65 000 kronor — beroende på att anslaget, som tidigare beräknats efter genomsnittlig ortsgroups fördelning och löneklassplacering, så långt sig göra låtit grundats på de faktiska förhållandena i dessa avseenden — får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor	929 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	96 000
		Summa kronor 1 025 000

b) till *Försvarets tandvård*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 025 000 kronor.

122:o) **Försvarets tandvård: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 150, s. 227), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets tandvård*: *Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

Centrala värnpliktsbyrån.

123:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 151, s. 228 och 229), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 7 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) å personalförteckningen för centrala värnpliktsbyrån uppföra 11 befattningar för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.*Utgifter:*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	60 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	»	90 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	21 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	290 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	50 800
		Summa kronor 512 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	64 000
		Nettoutgift kronor 448 000

c) till *Centrala värnpliktsbyrån*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 448 000 kronor.

124:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader. Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 152 och 153, s. 229 och 230), innebärande beträffande förstnämnda anslag oförändrad medelsanvisning och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* ett förslagsanslag av 80 000 kronor;

b) till *Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.* ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Inskrivningsväsendet.

125:o) **Inskrivningskostnader. Inskrivningsrådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 154 och 155, s. 230 och 231), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Inskrivningskostnader* ett förslagsanslag av 400 000 kronor;

b) till *Inskrivningsrådet* ett anslag av 6 000 kronor.

Vissa övriga gemensamma ändamål.

126:o) **Vissa specialundersökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 156, s. 231), innebärande en anslagsminskning med 25 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

127:o) **Personalvårdsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 157, s. 231—234) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Mogård* (I: 34) och den andra inom andra kammaren av herr *Hästad* (II: 31), hemställts, att riksdagen i överensstämmelse med personalvårdsnämndens förslag måtte under anslaget till Personalvårdsverksamhet för budgetåret 1949/50 anvisa 125 000 kronor såsom bidrag till soldathemsverksamheten.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen I: 34.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 85 000 kronor.

Försvärsväsendets personalvårdsnämnd har i sina medelsäskanden för nästa budgetår beräknat medelsbehovet under anslaget till 163 450 kronor, eller 78 450 kronor mera än det för innevarande budgetår anvisade beloppet. Av

ökningen ha 74 450 kronor angivits belöpa på anslagsposten till bidrag till soldathemsverksamhet under det att återstoden, 4 000 kronor, föreslagits skola utgå såsom bidrag till Kronprinsessan Victorias örlogshem i Karlskrona. Sedermera har nämnden hemställt, att utöver förenämnda belopp måtte anvisas minst 4 000 kronor som bidrag till Konung Oscar II:s soldathem i Boden.

Departementschefen har framhållit, att en höjning av förevarande anslag vore erforderlig om personalvårdsverksamheten skulle kunna bedrivas med önskvärd intensitet. Det ekonomiska läget tvingade departementschefen emellertid att föreslå, att anslaget för närvarande höjdes med endast 15 000 kronor till 100 000 kronor. Departementschefen vore medveten om att med anledning härav bidraget till soldathemsverksamhet (nu 50 550 kronor) icke torde kunna höjas.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att en höjning av förevarande anslag är erforderlig om personalvårdsverksamheten skall kunna bedrivas med önskvärd intensitet. Den av Kungl. Maj:t nu äskade anslagshöjningen, 15 000 kronor, synes utskottet i sådant syfte dock vara väl knappt tillmätt. Utskottet är därför berett att i anledning av det motionsvis gjorda yrkandet tillstyrka, att anslaget ytterligare höjes med 25 000 kronor och alltså för nästa budgetår bestämmes till 125 000 kronor. Det torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att efter angelägenhetsgrad fördela anslagsmedlen inom de olika grenarna av personalvårdsverksamheten.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 34 och II: 31, till *Personalvårdsverksamhet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

128:o) **Försvarsupplysning. Fritidsundervisning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 158 och 159, s. 234 och 235), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda anslag en höjning med 30 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Försvarsupplysning* ett reservationsanslag av 150 000 kronor;

b) till *Fritidsundervisning* ett reservationsanslag av 185 000 kronor.

129:o) **Försvarsfilm. Publikations- och blankettryck.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 160 och 161, s. 235—237), innebärande minskningar beträffande förstnämnda anslag med 80 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Försvarsfilm* ett reservationsanslag av 420 000 kronor;

b) till *Publikations- och blankettryck* ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

130:o) **Lottaorganisationen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 162, s. 237—239), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en höjning med 210 000 kronor, som av departementschefen motiverats med den ökade betydelse tillgången på utbildad lottapersonal fått för krigsmaktens mobiliseringsorganisation, särskilt med hänsyn till luftbevakningens omorganisation, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 370 000 kronor.

Avveckling av beredskapen m. m.

131:o) **Vissa förrådkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 163, s. 239—242), vilket i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebär en minskning med 150 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa förrådkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 750 000 kronor.

Diverse.

132:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 164 och 165, s. 243) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* ett förslagsanslag av 50 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 561 000 kronor.

133:o) **Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk. Ersättning för automobilskatt. Ersättning för rustning och rotering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 167—169, s. 244 och 245), vilka i förhållande till motsvarande anslag för löpande budgetår innebära beträffande förstnämnda och sistnämnda anslag oförändrade belopp samt beträffande återstående anslag en höjning med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* ett förslagsanslag av 500 000 kronor;

b) till *Ersättning för automobilskatt* ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor;

c) till *Ersättning för rustning och rotering* ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

134:o) **Resestipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 170, s. 245) och under erinran, att anslaget för innevarande budgetår varit uppfört med allenast ett formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Resestipendier* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

135:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 171, s. 246), innebärande en anslagshöjning med 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 375 000 kronor.

136:o) **Planering av allmänna arbeten. Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m. Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom. Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 172—176, s. 246—248), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1949/50 anvisa

a) till *Planering av allmänna arbeten* ett reservationsanslag av 100 kronor;

b) till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* ett reservationsanslag av 25 000 kronor;

c) till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* ett förslagsanslag av 325 000 kronor;

d) till *Vissa ersättningar för inskränkningar i förfoganderätten till fast egendom* ett förslagsanslag av 1 000 kronor;

e) till *Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig,* ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

137:o) **Omskolning av i militärtjänst skadade.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 178, s. 249 och 250), innebärande en anslagsminskning med 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

138:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 179, s. 250), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

139:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 180, s. 250), innebärande en anslagsminskning med 55 000 kronor, hemställer utskottet.

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

140:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedan nämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen
punkten 6: Försvarets sjukvårdsförvaltning: Avlöningar. Försvarets sjukvårdsförvaltning: Omkostnader,

punkten 28: Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,

punkten 56: Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond,

punkten 67: Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,

punkten 92: Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond,

punkten 97: Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.,

punkten 116: Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.,

punkten 119: Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond,

punkten 166: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond samt

punkten 177: Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring;

vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 8 mars 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Pauli, Rickard Lindström, Sven Larsson, Gränebo, Ohlon, Gustaf Karlsson, Boman, Gillström, von Heland, Erik Gustaf Andersson och Lundgren; samt

från andra kammaren: herrar Ward, Törnkvist, Malmberg i Skövde, Boman i Kieryd, Hjalmarson, Rubbestad, Ståhl, Lindholm, Petterson i Degerfors, Thapper, Persson i Vinberg och Johansson i Mysinge.

Reservationer:

1) vid *punkten 1* (Vissa beredskapsfrågor)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka, att repetitions- och efterutbildningsövningar anordnas i den omfattning, som föreslagits i motionerna I:194 och II:245, och att därför

dels utskottets yttrande (s. 2 och 3) bort hava följande lydelse:

»*Utskottet*. Den i grunden förändrade militär- och utrikespolitiska situation, som andra världskriget medfört för vårt land, måste väsentligt påverka lösningen av våra försvarspolitiska problem. Vårt läge har blivit ännu mera utsatt sedan Danmark och Norge valt en annan väg än Sverige för att tillgodose sina trygghetskrav.

Ökade anspråk måste nu ställas på det svenska försvaret. Det måste erhålla en så tidsenlig och effektiv utformning, som överhuvud är möjlig med ett rationellt utnyttjande av våra resurser. Detta förutsätter ett omfattande planerings- och forskningsarbete. Samtidigt måste vår aktuella försvarsberedskap stärkas i både personellt och materiellt hänseende. Den mera långsiktiga planeringen får icke utgöra hinder för vidtagande av erforderliga åtgärder i syfte att förbättra den aktuella beredskapen.

De händelser, som inträffat sedan statsverkspropositionen utarbetats, ha enligt utskottets mening gjort det nödvändigt att grundligt överväga våra försvarsproblem från delvis nya utgångspunkter. Dessa överväganden ha föranlett utskottet att förorda vissa enligt utskottets mening oundgängligen nödvändiga anslagsökningar.

På grund av de osäkra utrikespolitiska förhållandena är det enligt utskottets uppfattning av vikt, att Kungl. Maj:t äger möjligheter att vidtaga åtgärder för att kunna höja den militära beredskapen utan att tillgripa inkallelser enligt § 28 i värnpliktslagen. Kungl. Maj:t har begärt riksdagens bemyndigande att få överskrida vissa anslag, som maximerats av riksdagen, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas. Utskottet tillstyrker, att Kungl. Maj:t jämväl för nästa budgetår erhåller det begärda bemyndigandet.

Beträffande repetitions- och efterutbildningsövningar anför statsrådet och chefen för försvarsdepartementet att, 'då repetitions- och efterutbildningsövningar torde komma att anordnas även under budgetåret 1949/50, kostnader härför synas i motsats till vad fallet varit för innevarande budgetår böra inräknas i härför berörda anslag'. Departementschefen angiver dock icke närmare, i vilken utsträckning sådana övningar äro avsedda att komma till stånd. Under arméns anslag till avlöningar m. m. till värnpliktiga anför departementschefen följande: 'Då jag icke räknar med att repetitions- och efterut-

bildningsövningar skola anordnas i den omfattning civilförvaltningen förutsatt, får anslagsberäkningen grundas på ett mindre antal tjänstgöringsdagar för värnpliktiga än det civilförvaltningen utgått från'. Enligt vad utskottet inhämtat erfordras för första tjänstgöring, officers- och underofficersutbildning, värnpliktiga elever vid försvarets läroverk samt fast anställt manskap 9 846 670 tjänstgöringsdagar. Då departementschefen sammanlagt räknat med endast 10 285 000 tjänstgöringsdagar för repetitions- och efterutbildningsövningar återstå alltså endast 438 330 tjänstgöringsdagar, vilket icke medger inkallande av mer än omkring 14 000 man under en månad. Visserligen äro de anslag det här närmast gäller förslagsanslag, men utskottet utgår från att departementschefen icke räknat med repetitionsövningar i större omfattning än vad dessa beräkningar giva vid handen.

Enligt gällande bestämmelser skola värnpliktiga fullgöra första utbildning omfattande 9 månader samt två repetitions- och en efterutbildningsövning på vardera 30 dagar. Repetitionsövningarna ingå som en mycket viktig del i utbildningen och kunna icke utan avsevärt men för krigsmaktens effektivitet inställas. Såsom i motionerna I: 194 och II: 245 framhållits, har redan inställdheten av repetitionsövningarna under ett år måst medföra allvarliga konsekvenser för de värnpliktigas krigsduglighet. Dessa konsekvenser bliva desto allvarligare, om repetitionsövningarna såsom nu skett inställas under en följd av år. Därtill kommer att repetitionsövningarna äro nödvändiga för utbildning i högre förband.

Lokalförsvarsförbandens krigsduglighet rubbas allvarligt, om den äldre personal, som skall överföras till lokalförsvarsförbanden, icke genom efterutbildningsövningar omskolas för sina befattningar. Detta har enligt vad utskottet erfarit under senare år endast kunnat ske i mycket begränsad omfattning. Ett eftersättande av dessa omskolningsbehov leder, såsom framhållits i motionerna I: 194 och II: 245, till att armén får sin stridsduglighet nedsatt, genom att luftvärn och underhållsförband komma att lida brist på utbildad personal.

Enligt utskottets uppfattning böra därför repetitions- och efterutbildningsövningar anordnas enligt värnpliktslagens bestämmelser. Då emellertid det antal värnpliktiga, vilka icke fullgjort dessa i värnpliktslagen föreskrivna övningar, är så stort, att de icke lämpligen med hänsyn till utbildningskapaciteten kunna inkallas under ett år, räknar utskottet med att under nästa budgetår dels de årsklasser, som äro i ordinarie tur, och dels omkring $\frac{1}{3}$ av de årsklasser, som erhållit anstånd med repetitions- och efterutbildningsövningar, skola fullgöra dessa.

Ett genomförande av repetitionsövningar i den av utskottet förutsatta omfattningen erfordrar ytterligare 3 196 800 tjänstgöringsdagar. På grund härav böra de anslag, som äro beroende av tjänstgöringsdagarnas antal, höjas och erforderliga anslagshöjningar fördela sig på följande sätt:

Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga	7 023 000
Familjebidrag	1 322 000
Sjukvård	160 000
Reseersättningar	1 055 000
Bränsle m. m.	1 200 000
Mathållning	5 094 000
Furagering	224 000
Beklädnad	3 460 000
Inventarier m. m.	533 000
Tvätt	488 000
Övningar	1 274 000
	<hr/>
	21 833 000

Det ökade anslagsbehovet för repetitionsövningar uppgår alltså till 21 833 000 kronor. Därtill kommer emellertid behov av ökade medel för förbrukning av övningsammunition under dessa övningar, vilket beräknats till 6 950 000 kronor. På grund av det sålunda anförda har utskottet, som väntar att Kungl. Maj:t anordnar i värnpliktslagen föreskrivna repetitions- och efterutbildningsövningar i av utskottet angiven omfattning, ansett sig böra föreslå härav betingade höjningar under förberörda anslag. Härom gör utskottet hemställan under vederbörliga punkter i det följande.

På grund av knapp tillgång på utländska valutor, svårighet att erhålla byggnadstillstånd och knapp tillgång till materiel på den inhemska marknaden har försvarets materielanskaffning i hög grad försvärats. Därigenom ha inom vissa viktiga områden uppstått icke obetydliga brister i fråga om särskilt arméns utrustning. Ett mått på dessa brister utgör i viss mån de mycket stora reservationer, som förefinnas på fjärde huvudtiteln och som delvis överföras till budgetutjämningsfonden. Det är enligt utskottets mening av största vikt, att försvarets materielanskaffning påskyndas och att de tillgängliga anslagen snarast omsättas i materiel. I utlåtande nr 162 till 1948 års riksdag förklarade statsutskottet, att något generellt medgivande av prioritetsrätt för försvaret icke syntes i dåvarande läge böra ifrågakomma. Ståndpunkt i prioritetsfrågan borde enligt utskottets mening tagas från fall till fall. För att trygga försvarets materielanskaffning i önskvärd takt, bör enligt utskottets mening förtursrätt för sådan anskaffning i erforderlig omfattning genomföras. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vidtager härför nödvändiga åtgärder.

I motionerna I: 194 och II: 245 ha motionärerna bl. a. erinrat om betydelsen av skyddsrum och befästningar. I likhet med motionärerna anser utskottet det synnerligen angeläget, att erforderliga befästnings- och flygfältsanläggningar omedelbart påbörjas, då anläggningar av detta slag måste vara färdiga i fred och icke kunna improviseras i kritiskt läge. Enligt vad utskottet erfarit finnas i detalj utarbetade planer för nödiga befästnings- och flygfältsanläggningar; även medel finnas reserverade för ifrågavarande ändamål. En-

ligt utskottets mening böra dessa arbeten igångsättas utan onödigt dröjsmål. Därest befintliga reservationer icke äro tillräckliga för ifrågavarande byggnads- och anläggningsarbeten, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t av riksdagen äskar nödiga förstärkningar för detta ändamål.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort hava följande lydelse:

»b) att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, besluta att i lag förutsätta repetitions- och efterutbildningsövningar skola anordnas i den av utskottet föreslagna omfattningen.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka, att repetitionsövningar under budgetåret 1949/50 anordnas i minst samma utsträckning som under budgetåret 1948/49 och att därför

dels utskottets yttrande (s. 2 och 3) bort hava följande lydelse:

»*Utskottet* vill erinra, att enligt beslut av Kungl. Maj:t efterutbildningsövningar i begränsad omfattning pågått under vinterhalvåret 1948—49 och att repetitionsövningar för fyra åldersklasser, vilka reducerats på grund av beredskapstjänst, komma att påbörjas i medio av innevarande mars månad och genomföras i två omgångar.

Mot bakgrunden av de osäkra utrikespolitiska förhållandena är det givetvis av vikt, att anstalter vidtagas så att det vid varje tidpunkt är möjligt att utan uppskov anpassa beredskapen efter det aktuella läget. I främsta rummet synes detta kunna ske genom att förband inkallas till repetitionsövning. Departementschefen har anfört, att 'då repetitions- och efterutbildningsövningar torde komma att anordnas även under budgetåret 1949/50, synas kostnaderna härför i motsats till vad fallet varit för innevarande budgetår böra inräknas i därför berörda anslag'. Det av Kungl. Maj:t föreslagna antalet tjänstgöringsdagar för armén innefattar emellertid endast sammanlagt 438 330 tjänstgöringsdagar eller 14 000 tjänstgöringsmånader för repetitions- och efterutbildningsövningar. För att tillgodose de mest angelägna behoven av omskolning av äldre värnpliktiga i avsikt att upprätthålla luftvärnets samt ingenjörs- och underhållstruppernas krigsorganisation åtgå emellertid 10 000 tjänstgöringsmånader i form av efterutbildningsövning. Det är här fråga om en huvudsakligen individuell eller grupp- och troppvis (mot-svarande) utbildning — således ingen fortsatt utbildning i förband, som samtidigt tillgodoser beredskapskravet. För repetitionsövningar — vilka däremot, som ovan framhållits, äro av direkt betydelse ur beredskapssynpunkt — skulle således endast återstå 4 000 tjänstgöringsmånader. Med hänsyn till att sedan Kungl. Maj:ts förslag förelades riksdagen en skärpning av det utrikespolitiska läget inträtt, finner utskottet det ofrånkomligt att för nästa budgetår räkna med att minst samma beredskap som under innevarande

budgetår blir erforderlig. En ökning av antalet tjänstgöringsmånader för repetitionsövningar med 16 000 till 20 000 och en därav betingad höjning av de anslag, som äro beroende av tjänstgöringsmånadernas antal, bör därför ske. För att därjämte, därest läget så skulle betinga, en efter förhållandena avpassad förstärkning av den personella beredskapen skall utan omgång vara möjlig, anser utskottet riksdagen böra lämna Kungl. Maj:t föreslaget be- myndigande att under vissa förutsättningar medgiva överskridande av an- slag, som maximerats av riksdagen. Utskottet finner därför icke anledning föreligga för riksdagen, att i den utsträckning, som yrkats i motionerna I: 194 och II: 245, fatta beslut rörande repetitions- och efterutbildningsövningar under nästa budgetår.

Den vidgade omfattning, i vilken repetitionsövningar enligt utskottets me- ning böra genomföras under budgetåret 1949/50, innebär en ökning av an- talet tjänstgöringsdagar, för vilka anslag nu skola anvisas, med $(16\,000 \times 30 =)$ 480 000. Erforderliga höjningar av de anslag, som äro beroende av tjänstgöringsdagarnas antal, fördela sig på följande sätt:

Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga	768 000
Familjebidrag	168 000
Sjukvård	24 000
Reseersättningar	144 000
Bränsle m. m.	192 000
Mathållning	864 000
Furagering	34 000
Beklädnad	408 000
Inventarier m. m.	67 000
Tvätt	58 000
Övningar	480 000
	<hr/>
	3 207 000

Det ökade anslagsbehovet för repetitionsövningar uppgår alltså till 3 207 000 kronor. Därtill kommer emellertid behov av ökade medel för för- brukning av övningsammunition under dessa övningar, vilket beräknats till 816 000 kronor. På grund av vad ovan anförts har utskottet ansett sig böra föreslå därav betingade höjningar under berörda anslag.

Med hänsyn till bland annat leveranssvårigheterna för den inhemska in- dustrien och bristen på utländska valutor har tillförseln av krigsmateriel för armén i hög grad fördröjts. Avsevärda belopp i form av från föregående budgetår reserverade medel ha sålunda ej hittills kunnat omsättas. Kan icke fortsättningsvis beträffande viktigare materielslag rimliga leveranstider hållas, anser utskottet, att viss förtursrätt vid inhemsk industri bör beredas arméns materielbeställningar. Ävenledes anser utskottet betydelsefullt att, när till- fälle härtill yppas, den materiella beredskapen stärkes genom import, sär- skilt när det gäller materiel, som med nuvarande resurser ej kan tillverkas

inom landet. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t vidtager sådana åtgärder, att materielleveranserna påskyndas.

I fråga om byggande av befästningar och bergrum för personal, drivmedel, ammunition, flygplan, fartyg m. m. är förhållandet likartat med det som angivits för materielanskaffningen. Sålunda disponerar Kungl. Maj:t i reservationer från tidigare budgetår avsevärda belopp, vilka på grund av ej medgivet byggnadstillstånd icke kunnat utnyttjas. Utskottet, som särskilt vill framhålla vikten av att tillräckliga mängder flytande bränslen kunna hållas förvarade i skyddade förrådsrum (bergrum), har ansett betydelsefullt, att hithörande arbeten igångsättas i större omfattning än som av tillgängliga upplysningar att döma lärer vara avsett. Då för dessa ändamål såväl personal- som materielbehov kunna beräknas vara förhållandevis låga, anser utskottet att möjligheter böra finnas för att under budgetåret använda såväl i propositionen äskade som tidigare reserverade medel.

Risken för att vår tillverkning av högklassiga sprängämnen genom olycks-händelse, sabotage eller fientlig inverkan i avgörande grad kan reduceras, gör det enligt utskottets mening angeläget, att Kungl. Maj:t vidtager sådana åtgärder, att beredskapen på ifrågavarande område ordnas på ett mer tillfredsställande sätt.»

dels ock utskottets hemställan under b) bort hava följande lydelse:

»b) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, besluta, att repetitionsövningar under budgetåret 1949/50 skola anordnas i minst samma utsträckning som under budgetåret 1948/49.»

C. av herr *von Heland*.

2) vid *punkten 27* (Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren och Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet får — — — yrkandet härom.

Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 7 023 000 kronor till 26 023 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionen II: 103, till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanlag av 26 023 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet får — — — yrkandet härom.

Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 768 000 kronor till 19 768 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionen II: 103, till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1949/1950 anvisa ett förslagsanslag av 19 768 000 kronor.»

3) vid punkten 28 (Armén: Familjebidrag)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 1 322 000 kronor till 7 222 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 7 222 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 168 000 kronor till 6 068 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 6 068 000 kronor.»

4) vid punkten 29 (Armén: Sjukvård)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag

böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 160 000 kronor till 1 160 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 160 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 24 000 kronor till 1 024 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 024 000 kronor.»

5) vid *punkten 30* (*Armén: Reseersättningar m. m.*)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 1 055 000 kronor till 7 055 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 7 055 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 144 000 kronor till 6 144 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 6 144 000 kronor.»

6) vid *punkten 31* (Armén: Bränsle m. m.)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 1 200 000 kronor till 11 000 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 192 000 kronor till 9 992 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 9 992 000 kronor.»

7) vid *punkten 34* (Armén: Mathållning)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 5 094 000 kronor till 23 094 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 23 094 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 864 000 kronor till 18 864 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 18 864 000 kronor.»

8) vid *punkten 35* (*Armén: Furagering*)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 224 000 kronor till 5 224 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Furagering* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 224 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 34 000 kronor till 5 034 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Furagering* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 034 000 kronor.»

9) vid *punkten 36* (*Armén: Beklädnad m. m.*)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»*Utskottet*. På — — — anses besvarad.

Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 3 460 000 kronor till 11 460 000 kronor.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är

i fråga, till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 11 460 000 kronor;

b) att — — — ovan anført.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Utskottet. På — — — anses besvarad.

Med hänsyn till vad utskottet anført under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 408 000 kronor till 8 408 000 kronor.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 8 408 000 kronor;

b) att — — — ovan anført.»

10) vid *punkten 37* (*Armén: Inventarier m. m.*)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anført under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 533 000 kronor till 2 383 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 2 383 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anført under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 67 000 kronor till 1 917 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 917 000 kronor.»

11) vid *punkten 38* (Armén: Tvätt)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 488 000 kronor till 1 488 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 488 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 58 000 kronor till 1 058 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 058 000 kronor.»

12) vid *punkten 39*: (Armén: Övningar m. m.)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 1 274 000 kronor till 17 374 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 17 374 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar torde förevarande anslag böra för nästa budgetår i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 480 000 kronor till 16 580 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 16 580 000 kronor.»

13) vid *punkten 45* (*Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.*)

A. av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»*Utskottet.* Såsom — — — nästa budgetår.

Departementschefen har — — — och efterutbildningsövningar.

Utskottet finner — — — miljoner kronor.

Beträffande anslaget för samma budgetår ifrågasätter utskottet icke annan ändring i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag än att anslaget torde med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar böra uppräknas med 6 950 000 kronor till 36 950 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i — — — miljoner kronor;

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 36 950 000 kronor.»

B. av herrar *Ohlon, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»*Utskottet.* Såsom — — — nästa budgetår.

Departementschefen har — — — och efterutbildningsövningar.

Utskottet finner — — — miljoner kronor.

Det är under nuvarande förhållanden av stor betydelse, att beställningarna å de viktigaste materielslagen, där större brister förekomma, kunna dimensioneras så, att produktionen i brist på medel ej behöver avbrytas under budgetåret. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt framhålla vikten av att tillfredsställande kvantiteter stridsvagnsminor och viss granatkastarammunition tillverkas. Vederbörande anskaffande myndighet har bedömt, att de leveranser för hithörande ammunitionsslag, som äro avhängiga av disponibla och för budgetåret 1949/50 äskade medel, äro avslutade före budgetårets utgång.

Överbefälhavaren har i skrivelse den 19 november 1948 om beredskapens stärkande framhållit, att det ur beredskapssynpunkt är av vikt att de operativa trådförbindelserna inom vissa militärområden kompletteras. Härför erfordras ett belopp av cirka 2 miljoner kronor.

Den av utskottet fixerade kostnadsramen på 125 miljoner kronor synes komma att erfordras för beställning av tygmateriel för armén av inför ut-

skottet uppgivet slag. Därest möjlighet yppas för utläggande av beställning i utlandet av annan angelägen materiel, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t för detta ändamål begär särskilt bemyndigande.

Beträffande anslaget för nästa budgetår ifrågasätter utskottet icke annan ändring i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag än att anslaget torde med hänsyn till vad utskottet anfört under punkt 1 i fråga om anordnande av repetitions- och efterutbildningsövningar bära uppräknas med 816 000 kronor till 30 816 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i — — — miljoner kronor;

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 194 och II: 245, såvitt nu är i fråga, till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 30 816 000 kronor.»

14) vid *punkten 55* (*Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande*) av herrar *Sven Larsson, Gustaf Karlsson, Lindholm, Petterson* i Degerfors och *Persson* i Vinberg, vilka ansett, att utskottet bort hemställa,

»att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 75 och II: 32, till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 440 000 kronor.»

15) vid *punkten 105* (Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Ohlon, Lundgren, Malmberg* i Skövde, *Boman* i Kieryd, *Hjalmarson* och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»*Utskottet.* Enär allmän enighet torde råda om betydelsen av forskningsarbetet inom försvaret — ej minst med hänsyn till det senaste årets allmänna militärpolitiska utveckling — har utskottet den uppfattningen, att verksamheten bör utbyggas i den takt anstalten angivit. Vad beträffar nu förevarande anslag är det därför angeläget, att forskningsanstalten erhåller den förstärkning av personalorganisationen, som anstalten bedömt vara erforderlig för att forskningen skall kunna bedrivas i tillfredsställande omfattning. Utskottet vill därför biträda vad i motionerna I: 195 och II: 243 i nu förevarande avseende yrkats för nästa budgetår. Anslaget under förevarande punkt torde alltså i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag bära uppräknas med 880 000 kronor till 2 210 000 kronor med den fördelning, som framgår av förslaget till avlöningsstat i det följande.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga,

a) besluta, att å personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt skola — med uteslutande av befattningar för 1 kamrerare i lönegrad Ca 27, 1 laborator i lönegrad Ce 31, 1 verkstadschef i lönegrad Ce 30, 1 förste forskningsingenjör i lönegrad Ce 29, 1 byråingenjör i lönegrad Ce 27 och 1 kontorist i lönegrad Ce 13 — uppföras befattningar för 8 laboratorer och 1 förste planeringsingenjör i högst lönegrad Cp 9, 1 byrådirektör i lönegrad Ca 31, 1 förste byråingenjör och 7 förste forskningsingenjörer i lönegrad Ce 29, 14 forskningsingenjörer och 1 forskningsläkare i lönegrad Ce 27, 1 kassör i lönegrad Ca 15 samt 2 kontorsbiträden i lönegrad Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 416 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	» 8 200
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 11 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 1 555 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 225 100
	<hr/>
	Summa kronor 2 215 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 5 500
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 2 210 000;

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 2 210 000 kronor.»

16) vid *punkten 106* (Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Ohlon, Lundgren, Malmborg* i Skövde, *Boman* i Kieryd, *Hjalmarson* och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

» *Utskottet*. Med hänsyn till vad utskottet under nästföregående punkt anfört beträffande forskningsanstaltens ytterligare utbyggnad anser utskottet sig i enlighet med yrkandet i motionerna I: 195 och II: 243, såvitt desamma avse anstaltens omkostnadsanslag, böra föreslå, att anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 54 000 kronor till 249 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga, till *Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 249 000 kronor.»

17) vid *punkten 107* (Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Lundgren* och *Hjalmarson*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»*Utskottet*, som i det föregående understrukit forskningens stora betydelse, anser uppenbart, att en inskränkning inom ramen för det av Kungl. Maj:t äskade anslaget av utgifterna för den verksamhet, som inom forskningsanstalten bedrivs med anlitande av förevarande anslag, skulle komma att i hög grad menligt inverka på forskningsresultaten. Enligt utskottets mening är det därför synnerligen angeläget, att anslaget höjes, därvid medelsbehovet synes böra tillgodoses i enlighet med anstaltens äskande, vilket står i överensstämmelse med yrkandet i motionerna I: 195 och II: 243. Utskottet föreslår alltså, att anslaget i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med 2 700 000 kronor till 7 700 000 kronor.

Å ifrågavarande — — — — innevarande budgetår.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga, till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 7 700 000 kronor;

b) med — — — — 1 500 000 kronor.»

18) vid *punkten 108* (Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning) av herrar *Johan Bernhard Johansson, Ohlon, Lundgren, Malmberg* i Skövde, *Boman* i Kieryd, *Hjalmarson* och *Ståhl*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»*Utskottet*. Då det av forskningsanstalten angivna behovet av utrustning, varom här är fråga, synes böra tillgodoses, finner utskottet sig böra biträda i motionerna I: 195 och II: 243 framställt förslag, att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämmas till 500 000 kronor, motsvarande i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag en höjning med 260 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 195 och II: 243, såvitt nu är i fråga, till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.»
